

T.C.
EGE ÜNİVERSİTESİ
Fen Bilimleri Enstitüsü

**MANİSA İL MERKEZİ KAMUSAL AÇIK YEŞİL
ALANLARININ YETERLİLİĞİ VE GELİŞTİRİLME
OLANAKLARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA**

Yüksek Lisans Tezi

Arzu YETİŞEN

Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı

İzmir
2019

T.C.
EGE ÜNİVERSİTESİ
Fen Bilimleri Enstitüsü

**MANİSA İL MERKEZİ KAMUSAL AÇIK YEŞİL
ALANLARININ YETERLİLİĞİ VE GELİŞTİRİLME
OLANAKLARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA**

Arzu YETİŞEN

Danışman: Prof.Dr.Bahriye Gülgün ASLAN

Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı
Peyzaj Mimarlığı Yüksek Lisans Programı

İzmir
2019

Arzu YETİŞEN tarafından Yüksek Lisans tezi olarak sunulan “MANISA İL MERKEZİ KAMUSAL AÇIK YEŞİL ALANLARININ YETERLİLİĞİ VE GELİŞTİRİLME OLANAKLARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA” başlıklı bu çalışma EÜ Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği ile EÜ Fen Bilimleri Enstitüsü Eğitim ve Öğretim Yönergesi’nin ilgili hükümleri uyarınca tarafımızdan değerlendirilerek savunmaya değer bulunmuş ve 28Kasım 2019 tarihinde yapılan tez savunma sınavında aday oybirliği/oyçokluğu ile başarılı bulunmuştur.

Jüri Üyeleri:

Jüri Başkanı: Prof. Dr. Bahriye Gülgün ASLAN

Raportör Üye: Prof. Dr. Bahar Türkyılmaz

Üye: Dr.Öğretim Üyesi: Hasan KÖSE

İmza

.....
.....
.....

EGE ÜNİVERSİTESİ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

ETİK KURALLARA UYGUNLUK BEYANI

EÜ Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliğinin ilgili hükümleri uyarınca Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “Manisa İl Merkezi Kamusal Açık Yeşil Alanlarının Yeterliliği ve Geliştirilme Olanakları Üzerine Bir Araştırma” başlıklı bu tezin kendi çalışmam olduğunu, sunduğum tüm sonuç, döküman, bilgi ve belgeleri bizzat ve bu tez çalışması kapsamında elde ettiğimi, bu tez çalışmasıyla elde edilmeyen bütün bilgi ve yorumlara atıf yaptığımı ve bunları kaynaklar listesinde usulüne uygun olarak verdiğimi, tez çalışması ve yazımı sırasında patent ve telif haklarını ihlal edici bir davranışımın olmadığını, bu tezin herhangi bir bölümünü bu üniversite veya digger bir üniversitede başka bir tez çalışması içinde sunmadığımı, bu tezin planlanmasından yazımına kadar bütün safhalarda bilimsel etik kurallarına uygun olarak davrandığımı ve aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonucu kabul edeceğimi beyan ederim.

28/11/2019

Arzu YETİŞEN

ÖZET

MANİSA İL MERKEZİ KAMUSAL AÇIK YEŞİL ALANLARININ YETERLİLİĞİ VE GELİŞTİRİLME OLANAKLARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

YETİŞEN, Arzu

Yüksek Lisans Tezi, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Bahriye Gülgün ASLAN

Kasım 2019, 71 sayfa

Kent; içinde doğal özellikleri, mimari özellikleri ve bunların sosyo ekonomik gelişmelere bağlı olarak kültürel faktörlerle birlikte geliştiği ve örtüştüğü açık alanlardan oluşmaktadır. Mimari yapılar dışında kalan açık alanlar kamunun faydalandığı yeşil alanlar kentin yeşil dokusunu oluşturmaktadır.

Bu tezde Manisa ili kent merkezi ilçe sınırları dahilinde yer alan kamusal açık yeşil alanların yeterliliği ve geliştirilme olanakları araştırılmıştır. Bu kapsamda Manisa ili merkezinde bulunan Şehzadeler ve Yunusemre ilçelerinin sahip olduğu kamusal açık yeşil alanlar literatür bilgileri ve kamu kurum kuruluşları ile yapılan görüşmeler sonucunda listelenmiş; kişi başına düşen yeşil alan miktarı Türkiye ve Avrupa ölçeğinde yer alan kriterler doğrultusunda irdelenmiştir.

Anahtar Sözcükler: Kent, Yeşil alan, Kamusal açık yeşil alan.

ABSTRACT

A RESEARCH ON THE ADEQUACY AND DEVELOPMENT POSSIBILITIES OF MANISA PROVINCIAL PUBLIC OPEN GREEN AREAS

YETISEN, Arzu

MSc in Landscape Architecture

Supervisor: Prof. Dr. Bahriye Gülgün ASLAN

November 2019, 71 pages

City consists of openspaces in which natural features, architectural features and cultural factors develop and overlap depending on socio-economic developments. Green areas where the public benefit from the openspaces other than the architectural structures constitute the green texture of the city.

In this thesis, the adequacy and development opportunities of public open green areas within the city center of Manisa city center were investigated. In this context, public open green spaces of Sehzadeler and Yunusemre districts in Manisa city center are listed as a result of literature information and interviews with public institutions. The green area per person amounts are dealt with in accordance with the criteria in Turkey and Europe.

Keywords: City, Greenarea, Publicopen green area.

ÖNSÖZ

Bu tez çalışmasında Manisa ili merkezinde yer alan kamusal açık yeşil alanların; Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği'nde ve diğer yasal düzenlemelerde belirlenen kriterlere göre yeterliliğinin belirlenmesi ve geliştirilme olanaklarının merkezi ve yerel yönetimlerin yapılan çalışmalar üzerindeki performansı eşliğinde değerlendirilmek istenmiştir. Bu çalışmalar dünya şehirleri ile de kıyaslanarak ulusal ve uluslararası değerlendirme yapılması hedeflenmiştir.

Kamusal açık yeşil alanların; Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği'ne göre artırılması, plansız olan alanların ise imar planlarının yapılması gerektiği düşünülmektedir.

Bu bağlamda; fiziksel, psikolojik ve ekolojik işlevlere sahip toplumun rekreasyon ihtiyacını gidermeye yönelik çeşitli ölçeklerde tasarlanmış işlevsel ve estetik kamusal açık yeşil alanlar artırılmalı ve yasal mevzuat düzenlemelerinin düzenlenerek artırılması gerekmektedir.

İZMİR

28/11/2019

Arzu YETİŞEN

İÇİNDEKİLERSayfa

İÇ KAPAK	ii
KABUL ONAY SAYFASI	iii
ETİK KURALLARA UYGUNLUK BEYANI.....	v
ÖZET	vii
ABSTRACT	ix
ÖNSÖZ	xi
İÇİNDEKİLER	xiii
ŞEKİLLER DİZİNİ	xvii
ÇİZELGELER DİZİNİ	xix
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ	xxi
1.GİRİŞ.....	1
2.KAYNAK ÖZETLERİ	5
3.KURAMSAL TEMELLER	12
3.1 Kamusal Açık Yeşil Alan Kavramı	12
3.2 Kamusal Açık Yeşil Alanların Tanımı ve İşlevleri	12
3.2.1 Kamusal açık yeşil alan tanımı	12

İÇİNDEKİLER (devam)

Sayfa

3.2.2 Kamusal açık yeşil alanların işlevleri	13
3.3 Kamusal Açık Yeşil Alanların Sınıflandırılması	16
4.MATERYAL VE YÖNTEM	19
4.1 Materyal	19
4.1.1 Doğal özellikler.....	19
4.1.2 Doğal yapı	23
4.1.3 Kültürel yapı	26
4.2 Yöntem.....	29
5.ARAŞTIRMA BULGULARI	30
5.1 Şehzadeler İlçesi Kamusal Açık Yeşil Alanlar	30
5.1.1 Parklar	30
5.1.2 Bulvarlar.....	35
5.1.3 Mezarlıklar	36
5.1.4 Stadyum ve spor alanları.....	37
5.1.5 Eğlence ve fuar alanları.....	38
5.1.6 Kamu kurum bahçeleri.....	39

İÇİNDEKİLER (devam)

Sayfa

5.1.7 Piknik alanları.....	40
5.1.8 Milli parklar	40
5.2 Yunusemre İlçesi Kamusal Açık Yeşil Alanlar	41
5.2.1 Parklar.....	41
5.2.2 Bulvarlar	44
5.2.3 Mezarlıklar.....	45
5.2.4 Stadyum ve spor alanları	47
5.2.5 Kamu kurum bahçeleri	48
5.2.6 Piknik alanları.....	50
5.2.7 Tabiat parkları.....	50
5.2.8 Milli Parklar.....	50
5.3 Şehzadeler ve Yunusemre İlçeleri Kamusal Açık Yeşil Alan Verilerinin Karşılaştırması	51
5.3.1 Şehzadeler ilçesi kamusal açık yeşil alan verileri.....	51
5.3.2 Yunusemre ilçesi kamusal açık yeşil alan verileri.....	52
5.3.3 Şehzadeler ve Yunusemre ilçeleri karşılaştırma.....	53

İÇİNDEKİLER (devam)

Sayfa

6.SONUÇ VE ÖNERİLER.....57

KAYNAKLAR DİZİNİ 66

TEŞEKKÜR.....70

ÖZGEÇMİŞ 71

ŞEKİLLER DİZİNİ

<u>Şekil</u>	<u>Sayfa</u>
1.1. New York da Bir Park Örneği, Central Park	2
1.2. Manisa da Bir Park Örneği, Atatürk Kent Parkı	2
1.3. Dikey Bahçe Örneği Devlet Bahçeli Kavşağı.....	3
1.4. İzmir Kültürpark Fuar Alanından Bir Görünüm, Manisa	3
3.1. Kamusal Açık Yeşil Alanların Sınıflandırılması	18
4.1. Manisa İlinin Doğal Kaynakları ve Tarım Yönüyle Değerlendirilmesi.....	20
4.2. Manisa Sardes Antik Kentinden Bir Görünüm	22
4.3. Tarihte Lidyalılar Tarafından Basılan İlk Para Örneği	22
4.4. Bintepe Tümülüslerinden Bir Görünüm	23
4.5. Manisa Spil Dağı'ndan Bir Görünüm	24
4.6. Manisa İli Yıllık İklim Verileri.....	25
4.7. Centauresipylea(Spil Peygamber dikenî) Örneği	26
4.8. Tragopogonsubacaulis (Spil Teke sakalı) Örneği.....	26
4.9. Manisa İlinin Kültür ve Turizm Değerleri Yönüyle Değerlendirilmesi.....	27
4.10. Araştırma Alanı Materyali	28

ŞEKİLLER DİZİNİ (devam)

<u>Şekil</u>	<u>Sayfa</u>
4.11. Yöntem Akış Şeması.....	29
5.1. Şehzadeler İlçesi Kamusal Açık Yeşil Alanların Yüzde Olarak Dağılımları	52
5.2. Yunusemre İlçesi Kamusal Açık Yeşil Alanların Yüzde Olarak Dağılımları	53
5.3. Manisa Merkez İlçelerin Kamusal Açık Yeşil Alan Karşılaştırması.	55
6.1. Pekin Şehrinden Bir Görünüm	61
6.2. Madrid Şehrinden Bir Görünüm	61
6.3. İstanbul Şehrinden Bir Görünüm	62
6.4. İzmir Şehrinden Bir Görünüm.....	62
6.5. Yunusemre İlçesi Öneri Park Alan Örneği, Manisa Büyükşehir Belediyesi İmar ve Şehircilik Daire Başkanlığı	64

ÇİZELGELER DİZİNİ

<u>Çizelge</u>	<u>Sayfa</u>
4.1. İlçelerin Manisa İline Uzaklıkları (km)	21
5.1. Şehzadeler İlçesi Park Alan Bilgileri	31
5.2. Şehzadeler İlçesi Bulvar Alan Bilgileri	35
5.3. Şehzadeler İlçesi Mezarlık Alan Bilgileri	36
5.4. Şehzadeler İlçesi Stadyum Alan Bilgileri	37
5.5. Şehzadeler İlçesi Spor Alanı Bilgileri	38
5.6. Şehzadeler İlçesi Eğlence ve Fuar Alanı Bilgileri	38
5.7. Şehzadeler İlçesi Kamu Kurum Bahçesi Bilgileri	39
5.8. Şehzadeler İlçesi Piknik Alan Bilgileri	40
5.9. Şehzadeler İlçesi Milli Park Bilgileri	40
5.10. Yunusemre İlçesi Park Bilgileri	42
5.11. Yunusemre İlçesi Bulvar Bilgileri	44
5.12. Yunusemre İlçesi Mezarlık Alan Bilgileri	45
5.13. Yunusemre İlçesi Spor Alan Bilgileri	47
5.14. Yunusemre İlçesi Kamu Kurum Bahçesi Bilgileri	48
5.15. Yunusemre İlçesi Piknik Alan Bilgileri	50

ÇİZELGELER DİZİNİ (devam)

<u>Çizelge</u>	<u>Sayfa</u>
5.16. Yunusemre İlçesi Tabiat Parkı Bilgileri.....	50
5.17. Yunusemre İlçesi Milli Park Bilgileri	50
5.18. Şehzadeler ve Yunusemre İlçelerinin Nüfus ve Yüzölçümü Verileri	51
5.19. Şehzadeler ilçesi Kamusal Açık Yeşil Alan Bilgileri	51
5.20. Yunusemre İlçesi Kamusal Açık Yeşil Alanlar Grafik Gösterimi.....	52
5.21. Şehzadeler ve Yunusemre İlçeleri Karşılaştırma	54
6.1. Dünyada Bulunan Bazı Şehirlere Göre Kişi Başına Düşen Yeşil Alan Miktarı.....	59

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

<u>Kısaltmalar</u>	<u>Açıklama</u>
AB	Avrupa Birliği
MBB	Manisa Büyükşehir Belediyesi
Ort.	Ortalama
ŞB	Şehzadeler Belediyesi
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
Y.y.	Yüzyıl
YB	Yunusemre Belediyesi

1. GİRİŞ

Dünyada hızla gelişen teknoloji paralelinde nüfus artışı ve iş olanaklarını büyük metropollerde bulan kırsal nüfusun kentlere göç etmesi, beraberinde, çevre sorunlarının artmasına ve kentleşme sorununun ortaya çıkmasına neden olmuştur. Nüfus ile birlikte hızla artan yapı gereksinimi, kentlerin plansız gelişmelerine neden olmuştur. Büyük kentlerde yapılan ve yürürlüğe konan birçok imar planı, nüfusun kısa sürede artması nedeniyle uygulamada zorluklar, yetersizlikler ile etkisiz kalmıştır. Kent dokusunun temel elemanları yapılar, yollar, meydanlar, parklar, açık ve yeşil alanlardır. Sağlıklı bir kent dokusu, bu elemanlar arasında kurulan denge ile elde edilebilir. Yeşil alanların kentlere ekolojik, fiziksel, sosyal ve psikolojik yönden olumlu birçok fayda sağladığı tartışılmaz bir gerçektir (Yeşil, 2006).

Kentlerin kullanım alanlarının belirlenmesinde yerel yönetimlerin rolü yadsınamaz bir gerçek olarak karşımızda durmaktadır. Belediyeler bu bağlamda kentin sahip olduğu doğal ve kültürel özelliklerinin yanı sıra kentin kimliğine ve dokusuna uygun nitelikte kullanım alanları belirler. Çevre düzeni planı bir bütün olarak ele alınırken; bu planda belirlenen kullanım kararları doğrultusunda hazırlanan nazım imar planları ve uygulama imar planları kentin gelişmesine önemli katkı sağlamaktadır.

Kentlerde kişi başına düşen yeşil alan miktarı; kent nüfusunun kentin sahip olduğu tüm yeşil alanlara bölünmesi şeklinde ifade edilebilir. Bunun yanında açık yeşil alanların büyüklüğü kadar sahip olduğu fonksiyonellik, işlevsellik ve estetik gibi unsurlar da önemli faktörlerdir (Gül ve Küçük, 2001).

3 Temmuz 2017 tarihinde resmi gazetede yayınlanan planlı alanlar imar yönetmeliğine göre yeşil alanlar; çocuk bahçeleri, parklar ile piknik ve eğlence (rekreasyon) alanları olarak sınıflandırılmaktadır. Çocuk bahçeleri; çocukların oyun ve dinlenme ihtiyaçlarını karşılayan, çocukların oyun için gerekli araç gereçleri toplamda 6 m²'yi geçmeyen büfe ile süs havuzu, pergola ve genel tuvalet dışında başka tesis yapılamayan alanları ifade etmektedir. Parklar; kentte yaşayanların yeşil bitki örtüsü ile dinlenme ihtiyaçları için ayrılan alanlardır.

Piknik ve eğlence (rekreasyon) alanları ise kentin açık ve yeşil alan ihtiyacı başta olmak üzere, eğlence, dinlenme, piknik ihtiyaçlarının karşılanabildiği; kent içinde ve çevresinde gününbirlik kullanıma yönelik olarak imar planı ile belirlenmiş yerleri kapsamaktadır.

Kentler; fen, sağlık ve sürdürülebilir çevre şartlarına uygun yapı ve yapılaşma ile projelendirmeye ve denetime ilişkin usul ve esaslar kapsamında oluşturulmaktadır. Bu süreçte 3 Mayıs 1985 tarihli resmi gazetede yayınlanan 3194 sayılı İmar Kanunu, 3 Temmuz 2017 tarihli resmi gazetede yayınlanan Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği ve 14 Haziran 2014 tarihli resmi gazetede yayınlanan Mekansal Planlar Yapım Yönetmeliğinde belirtilen usul ve esaslar dikkate alınır.

Yeşil alanlar, kentin ruhsal ve fiziksel gereksinimlerinin karşılanması, doğal zenginliklerin korunması, turizmin geliştirilmesi, Şekil 1.1 ve 1.2’de görüldüğü gibi konut alanlarıyla ticaret ve sanayi alanları arasında tampon bölgelerin oluşturması, yaya ve taşıt dolaşımının kolaylaştırması gibi birçok fiziksel işlevlere sahiptir (Demir, 2004). Ayrıca insanların bir araya gelerek birlikte eğlenmesine ve dinlenmesine olanak sağlayarak sosyal ilişkilerin kurulmasına sürdürülmesine ve toplumsal dayanışmanın gelişmesine katkı sağlamaktadır (Aksoylu vd., 2005). Yeşil alanlar başlıca ekolojik ve rekreasyonel işlevlere sahiptir. Bu işlevlerin sürekli ve etkin bir şekilde yerine getirmeleri için, onlara doğru ve uygun bir yer saptanması gerekmektedir(Demir, 2004).

Şekil 1.1. New York da Bir Park Örneği, Central Park, www.archdaily.com

Şekil 1.2. Manisa da Bir Park Örneği, Atatürk Kent Parkı, www.e-manisa.com.tr

Kentsel yeşil alanların yeterli olduğu alanlarda bireylerin yaşam kalitesinin, üretkenliğinin ve verimliliğinin de yüksek olması söz konusu olmaktadır. Açık ve yeşil alanlar, bireyin sosyal fiziksel ve psikolojik durumunu olumlu yönde etkileyen kamusal alanlardır. Oysaki, günümüzde kent merkezinde açık-yeşil alanların giderek azaldığı görülmektedir. Bu durum, insanları doğal ortamdan uzaklaştırmakta, fiziksel ve zihinsel açıdan olumsuz etkilemekte, kentsel alanları monotonlaştırmakta ve yaşam kalitesini düşürmektedir (Öztürk, 2013 ve Özdemir, 2013).

Kentlerde giderek artan çarpık yapılaşma ile yoğun konut ve ticaret alanları yeşil alanların her gün biraz daha azalmasına sebep olmaktadır. Bu sebeple kent insanların rekreasyon ihtiyaçlarını karşılayan yeşil alanlar da azalmaktadır.

Bu bağlamda kentlerde bulunan yatay yeşil alanlardaki azalmayla birlikte (Şekil 1.4) dikey bahçe uygulamaların da giderek arttığı görülmektedir. Şekil 1.3’de görüldüğü gibi teknolojik gelişmeler de bu uygulamaların hayata geçirilmesinde önemli rol oynamaktadır. Bitkisel yaşam döngüsü bakım ve ihtiyaç programı otomatik bir sisteme tanımlanmakta ve sistem bütüncül olarak çalışmaktadır.

Şekil 1.3. Dikey Bahçe Örneği Devlet Bahçeli Kavşağı, Manisa, Özgün 2019.

Şekil 1.4. İzmir Kültürpark Fuar Alanından Bir Görünüm, www.mapio.net

Belediyeler; kendi mücavir alanları sınırında uygulama imar planında belirtilen kullanım kararlarına istinaden kamusal açık yeşil alan planlamakta ve uygulamaktadırlar. Planlama kriterlerinin 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu, Kamu İhale Genel Tebliği, mal alımı yapım işi ve hizmet alımı ihale uygulama yönetmeliklerine; uygulama kriterlerinin ise 22.02.2002 tarih ve 24648 sayılı resmi gazete numarasıyla 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu, mal alımı yapım işi ve hizmet alımı genel şartnameleri ile muayene ve kabul yönetmeliklerine uygun olması gerekmektedir.

Bu bağlamda kentte bulunan kamusal açık yeşil alanların uygulaması 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa göre yapım işi olarak tanımlanmaktadır. Uygulamanın bütün aşamaları yapım işleri genel şartnamesi ile yapım işleri muayene ve kabul yönetmeliklerinde belirlenen usul ve esaslara göre yapılmaktadır.

Bu tez çalışmasında yukarıda belirtilen esaslar dikkate alınarak kamusal açık yeşil alanların yeterliliği ve geliştirilme olanakları araştırılmıştır. Yeşil alanlar kamunun rekreasyon ihtiyacını karşılayan başlıca unsurlardır; bu sebeple kentin doğal ve kültürel özellikleri dikkate alınarak sürdürülebilir niteliklere sahip olması hem kamu yararı hem de sonraki nesillere kendi içinde ekosistemini oluşturabilmiş kimlikli yeşil alanlar bırakmak açısından son derece önemli bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bu tez çalışmasında; Manisa merkez ilçe belediye sınırları ve büyükşehir belediyesi merkez ilçelerde yer alan mücavir sınırlar dikkate alınarak kamunun faydalandığı kamusal açık yeşil alanlar değerlendirilmiştir. Kişi başına düşen yeşil alan miktarını; kentin merkez ilçelerinde yer alan yeşil alanların kentin nüfusuna oranlanarak bulunması hedeflenmiştir. Çıkan sonucun ulusal ve uluslararası kapsamda kanun, antlaşma ve ilgili yasal düzenlemelere uygunluğunun araştırılması amaçlanmaktadır.

2. KAYNAK ÖZETLERİ

Günümüzde kentlerin taşıdığı anlam ve önem, içinde yaşadığımız çağın hızlı gelişmelerine paralel olarak değişmektedir. Barındırdığı çok yönlü işlevleriyle dinamik bir yapı gösteren, canlı bir organizma olan Juvara (2001), ekonomik işlevleri yanında sosyal yaşamın gerçekleştiği ve çevre kalitesinin kentlinin yaşam kalitesini doğrudan etkilediği yerler olduğunu savunmuştur.

Burada sosyo ekonomik gelişmelerin kentlerin fiziksel biçimlenmesi ve sosyal yaşam dahil olmak üzere pek çok dinamiğini doğrudan etkilediği, buna karşın kentlerdeki arazi kullanımı ve mekansal kurgulardan etkilendiği yaşanan bir gerçektir.

Ekosistemin ve çevre sağlığının korunması açısından önemli bir yer tutan yeşil alanlar, kentlerde insan yaşamı ve gereksinimleri açısından birçok işlevi yerine getirmektedir. Kentlerin fiziksel yönden dengesini sağlama, kent gelişimini sınırlandırma, kente mikroklimatik özellikler kazandırma, rekreasyon olanakları sağlama, kent estetiğini zenginleştirme bu işlevlerden bazılarıdır. Bu özellikleri nedeniyle açık ve yeşil alanlar kent planlamanın önemli unsurlarıdır. Hızlı kentleşmeyle birlikte yerleşmelerdeki değişim ve gelişim, nüfus yoğunluğunu arttırmış bu gelişim süreci ekolojik düzenin değişmesine, işlevsel alanlar ve doğa arasındaki dengenin bozulmasına yol açmıştır. Bu nedenle kentsel alan içindeki yeşil mekanların önemi daha da arttığını savunmuştur (Ortaçesme vd., 2005).

Hızla kentleşen bir sistemde sağlıklı ekolojik dengelerden söz etmek oldukça güç olduğu ve yetersiz çevre politikaları, sosyal ve ekonomik problemler sürdürülebilir olmayan yapılaşmaya, arazinin yasal olmayan işgaline ve çevre koruma çalışmalarının aksamasına dolayısıyla yeşil alanların kaybına neden olduğu savunulmuştur (Önder vd., 2012).

Spirn (1984)'e göre; sahip oldukları özgün karakterleriyle kentler, birbirine göre ayrıcalık taşımakta ve bu nitelikler yerleşimin doğal, tarihi, kültürel ve ekonomik dinamiklerini içermektedir.

Özdindar (2015), yaptığı çalışmada, giderek artan nüfus ve yaşanan yoğun kentleşmenin sonucu olarak azalan yeşil alanların nedenlerini ve yansımalarını incelemiştir. Yeşil alan yetersizliğinin doğal ve demografik yapı üzerindeki etkilerini ortaya koymuş aynı zamanda kanun ve yönetmeliklerde yaptırım gücünün artırılması gerektiğini vurgulamıştır. Kent merkezinde yer alan yeşil alanlar dahilinde kişi başına düşen yeşil alan miktarı tespit edilerek, uluslararası standartlara uygunluğu değerlendirilmiştir. Sonuç kısmında araştırma alanının nicelik ve nitelik yönünden yetersiz olduğu tespit edilerek geliştirilmesi üzerine öneri fikirler sunulmuştur.

Bilgili (2009) ise; kentlerde yer alan yeşil alanları ekolojik yönüyle değerlendirirken; sahip olduğu bitki tür ve yoğunluğuna göre bitki materyalinin yaşadığı ve yaşayacağı değişimleri ele almıştır. Bu çalışmada; kentsel yeşil alanların mekansal, zamansal ve yapısal özelliklerinin etkileşimiyle ortaya çıkan durumun araştırılması hedeflenmiştir. Uydu görüntüleri yardımıyla araştırma alanı olarak belirlenen alanların, zaman içinde yeşil alanlarda yaşadığı değişimler karşılaştırılmıştır.

Kentsel yeşil alanlar, kente çok yönlü katkı sağlayan önemli mekanlardır. Kentsel yeşil alanlar, tesis edildiği andan itibaren değişen/gelişen, bu değişim/gelişime paralel olarak da ekolojik, rekreasyonel ve estetik etkileri ile farklılaşan alanlardır.

Kentlerin düzenli ve sağlıklı bir çevreye kavuşabilmesi, açık-yeşil alanların kent içindeki dağılımları, büyüklükleri, işlevsel ve estetik niteliklerinin sistemli bir planlama ve kentsel tasarım anlayışı içinde ele alınması ile mümkün olmaktadır (Yavuz ve Eminağaoğlu, 2007).

Yeşil (2006), ise; bir metropolün artan nüfus ve betonlaşmaya istinaden kentsel gelişim sürecinde yaşanan sorunlar ve bu sorunların yeşil alanlara yansımalarını irdelemiştir. Önceki yıllara göre kentsel yeşil alanların kullanımları arasındaki değişim araştırılmıştır.

Öztürk ve Özdemir (2013) ise yaptıkları çalışmada; kentsel açık yeşil alanların yaşam kalitesine olan etkilerini araştırmışlardır. Fiziksel, sosyal ve ekonomik faktörlerin insanların kişisel yaşamlarında yarattığı yansımaları ele almış; insan ve doğa arasındaki ilişki üzerinde durmuşlardır. Ayrıca bozulan insan doğa ilişkisini dengeleme ve iyileştirme amacıyla kentsel açık yeşil alanların yaşam koşullarını irdelemişlerdir.

Bekiryazıcı (2015), ise yaptığı çalışmada; kent ekosistemini oluşturan bileşenlerin yaşam döngüsüne olan faydaları üzerinde durmuştur. Sağlanan bu tüm faydaları ekosistem hizmetleri olarak tanımlamış ve kentsel alanların bu yaşam döngüsünden ne ölçüde faydalandığını araştırmıştır. Ekosistem hizmetlerinin artırılmasına yönelik öneri tasarım modeli oluşturarak bu modelin kente kazanımlarını araştırmıştır.

Koday vd. (2016), yaptıkları çalışmada; Manisa ilinin sahip olduğu topoğrafya, iklim, bitki örtüsü, rüzgar ve bakı gibi doğal etmenlerine göre coğrafya analizi yapmışlardır. Manisa ilini doğal özelliklerinin yanı sıra demografik yapısı ve kültürel bileşenleri ile ele alarak, Manisa ilinin kendine özgü coğrafi yapısını vurgulamayı hedeflemişlerdir. Manisa ilinin topoğrafik yapısı ele alındığında Spil Dağı'nın kente önemli etkileri olduğu tespit edilmiştir. Dağın sert yüzünün kente dönük olmasının, yazların çok sıcak kışların ise çok soğuk geçmesine sebep olduğu anlaşılmaktadır. Bu sebeple Ege Denizi'nin yumuşatıcı havasının Manisa'ya ulaşması engellenmiştir. Bu da iklim yönünden Akdeniz iklimi ile iç kesimlerde karasal iklimin yaşanmasına sebep olmaktadır.

Bir başka çalışmada ise Ceylan (2007), yaşam kalitesinin artırılmasında kentsel dönüşümün önemi ve kentsel yeşil alanlara olan vurgusu incelenmiştir. Ayrıca yaşam kalitesi kavramı ve göstergelerin incelenmesi, kentsel yaşam kalitesini etkileyen faktörlerin ortaya konması ve yeşil alanlara ilişkin mevzuat hükümlerinin incelenmesi üzerinde araştırma yapılmıştır. Yaşam kalitesi; bireylerin gereksinimlerine cevap verebilecek fonksiyonlara sahip yaşama alanları ile olan etkileşimleri olarak tanımlanmıştır. Bu tanımdan da anlaşılabacağı gibi, bireylerin ihtiyaçları sadece nesnel boyutta değil öznel boyuttaki ihtiyaçları da kapsamaktadır. Bu araştırmada, insanların yaşam kalitesinin; kişisel tatmin

yaşayanların yaşamayanlara oranla daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuç yaşam kalitesinin yüksek olduğu alanlarda yaşayan insanların daha mutlu, üretken hem doğal hem de sosyo kültürel çevresiyle etkileşimlerinin daha güçlü olduğunu vurgulamaktadır.

Gül ve Kılıç (2001)'e göre; yirmi birinci yüzyılda, özellikle göç kaynaklı giderek artan nüfus ve bu artışın sonucu oluşan yapılaşmanın, yeşil alanlar üzerinde baskı oluşturduğunu ifade etmekte, bir birey başına düşen yeşil alan miktarının gün geçtikçe azaldığını savunmaktadır. Bu duruma ek olarak kentlerdeki hava ve gürültü kirliliğinin, yoğun çalışma temposunun oluşturduğu stres faktörlerinin gelişen teknolojiyle meydana gelen ruhsal bozuklukların insanların yeşil alanlara olan ihtiyacını arttırdığı ifade edilmektedir. Bu nedenle, kent planlamalarında yeşil merkezli alanların artırılması gerektiğini ve buna bağlı olarak sağlıklı büyüme hedeflenmesi gerektiğini savunmuşlardır.

Öztürk (2004), sağlıklı ve kaliteli kentsel çevrelerin oluşumunda yeşil alanların öneminden ve kentlinin ruhsal ve fiziksel gereksinimlerini karşılamaktan doğal zenginliklerin korunmasına, turizmin gelişmesinden konut alanları ile ticaret ve sanayi alanları arasında tampon bölge oluşturmaya, kent estetiğinin geliştirilmesine yaya ve taşıt sirkülasyonunun düzenlenmesine varıncaya kadar pek çok işlev üstlendiğini tespit etmiştir. Bu işlevleri kentsel yaşamda fiziksel, psikolojik, ekolojik, iklimik, estetik ve ekonomik işlevler olarak incelemiştir.

Özellikle yapılaşmanın yoğun olduğu bölgelerde, yeşil alanlar kentin nefes almasına olanak sağlamaktadır (Çetiner, 1991). Yeşil alanların, insanların ruh ve beden sağlığına olumlu etkileri yapılan pek çok çalışmayla ortaya koyulmuştur (Lee and Maheswaran, 2011).

İnsan sağlığı çeşitli kirlilikler, ruhsal ve bedensel arınmaya olanak sağlayan ortamların azlığı, psikolojik baskılar yüzünden tehlikeye girmektedir. Yeşil alanlar kirliliği ve gürültüyü azaltıcı etkiye sahiptirler, yapıların içinde tuttuğu sıcaklığı dengeler, havanın nemini düzenler böylece daha yaşanılabilir ortamlar oluştururlar (Yıldızcı, 1982).

Yeşil alanlar sahip olduğu mikroklimatik özellikleriyle de kent dokusuna ve kent kimliğine önemli katkı sağlamaktadırlar. Özellikle kent merkezlerinde yer alan park alanlar ve rekreasyon alanları, iklimik bir etki sağlamakta hem kendi ekosistemini oluşturmakta hem de bu ekosistemden birçok canlının faydalanmasını sağlamaktadır.

Yeşil alanlar; sahip olduğu işlevsellik, fonksiyonellik, estetik ve ekonomik unsurların tüm bileşenlerini oluşturmaktadır. Kullanım alanlarının belirlenmesinde dikkate alınan doğal ve beşeri faktörlerin tamamı, yeşil alanın fonksiyonelliğini ve işlevselliğini yansıtmakta; yeşil dokusu ile de kent ekosisteminde farklı iklimik koşullar oluşmasına zemin hazırlamaktadır. Yeni oluşan bu mikroklimatik alan insanların rekreasyon ihtiyacını karşılarken toprak çeşitli hayvanların da doğada ihtiyaç duyduğu bazı unsurlara cevap vermektedir.

Bir başka çalışmada ise Öztürk ve Özdemir (2013); kentsel yaşamın, varoluşundan beri fonksiyonel ve fiziksel açıdan birçok değişime uğradığını savunmaktadır. Türkiye’de bu değişimin uzun yıllar boyunca kontrol edilmeden yapılması, yapılan mekanların fiziksel kalitesi ve kentsel donatı elemanlarının yetersizliği, kentsel yaşamın istenildiği gibi gelişmesine engel nitelik oluşturmuştur. Kentsel hizmetlerin gereksinimlere yanıt vermemesi, kentsel yaşamdan memnun olmayan yaşam kalitesi düşük bireyler oluşmasına sebep olmaktadır. Yaşam kalitesi, bireylerin tatmin duygusuna bağlıdır ve bu duygu, kentsel yaşam alanlarının nitelikleri ile yeşil alanların kentsel yaşamda sahip olduğu konumu kapsamaktadır.

Bu bildirişi destekleyen bir başka çalışma ise; kentsel yaşam kalitesinin fiziksel bileşenleri olarak görülen kent altyapısı ve kentsel sosyal donatı alanlarını içermektedir. Aktif yeşil alanlar bu sosyal alanlar kapsamında büyük önem taşımaktadır (Bağcı, 2010). Onsekiz ve Emur (2007)’e göre ise; kentsel yaşam kalitesi; sosyal, ekonomik ve çevre döngüsünde yaşam kalitesi ve çevre kalitesinin karşılıklı etkileşiminde gerçekleşen öznel ve nesnel değerlendirme ölçütleri ile ifade edilebilen bir kavram olduğunun altını çizmişlerdir. Çalışmada, kentsel yaşam kalitesinin birey algısına dayalı mutluluk, umut, refah, sağlık, güvenlik, huzur vb. değerlerin öznel bileşenlerini oluştururken; yapılı çevre, doğal

çevre, ekonomik ve sosyal fonksiyon alanları gibi somut değerlerin ise nesnel bileşenlerini oluşturduğunu vurgulamışlardır.

Bolatoğlu ve Özkan (2013)'e göre; günümüzde gerek sosyo kültürel gerekse ekonomik faktörlerden dolayı kentlerde yaşamın daha çok tercih edildiğini vurgulamış ve bu durumun kentlerde nüfusun arttırdığını savunmuşlardır. Bu artış nedeniyle çeşitli işlevlere sahip aktif yeşil alanların giderek yetersiz kaldığını ve bu durumun alternatif yeşil alanlara yönelime sebep olduğunu vurgulamışlardır.

Kuo ve Sullivan (2001), kentsel ekosistem içerisinde sistemdeki fonksiyonlardan en önemlilerinden birinin, kentsel açık-yeşil alanlar olduğunu belirtmektedir. Açık yeşil alanların kentin ekosistemini ve kentin sosyal dokusunu destekleyen en önemli unsurlardan biri olduğunu düşünmektedir. Yeşil alan sisteminin bileşenlerinin, sağlıklı bir ekosistem için çeşitli yollarla fayda sağladığını ve kent içindeki biyolojik çeşitliliği korumak adına bir sistem oluşturduğunu düşünmektedirler.

Büyükbayraktar (2019); Kentsel açık yeşil alanların fonksiyonlarının her araştırmacı tarafından farklı ifade edildiğini belirtmektedir. Örneğin Derksen (2012); açık yeşil alanların fonksiyonlarını, ekolojik, sosyal ve ekonomik olmak üzere 3 başlık altında incelemiştir. Açık yeşil alanların ekolojik fonksiyonu için; “Kentsel yeşil alanların ekolojik ve çevre hizmetlerinin, ekosistemler ve insan canlılığı üzerinde olumlu bir etkisi olduğunu ifade etmektedir. Kentsel yeşil alanlar, kentin hava kalitesini artırır, gürültüyü azaltır, karbondioksiti azaltır, sürdürülebilir drenaj sistemleri oluşturur, toprak erozyonunu önler, ısıtma ve soğutma maliyetlerini düşürdüğünden lokal ölçekte enerji için pozitif etkileri vardır (Baycan-Levent vd., 2009; Love Jim, 2010; Tzoulas ve James, 2010)” demektedir. Sosyal fonksiyonunu; “Kentsel yeşil alanlar, sağlık ve rekreasyondan, bireyin kolayca topluma dahil olmasına kadar bir çok sosyal fonksiyonu içine alır. Fiziksel aktivitelere imkan tanıyan kaynakları içinde bulundurarak ve bu aktivitelere insanları teşvik ederek, insanların sağlıklı bir yaşam sürmelerine yardımcı olur, mental yorgunluğu azaltır, stres seviyesini düşürür (Maas, 2008; Schipperijn vd., 2010). Gezinti, etkinlikler, oyun ve spor gibi faaliyetlere ortam oluşturarak rekreasyonel açıdan yarar sağlar. Ekonomik fonksiyonu için ise;

“İnsanlar günlük yürüyüşleri için, yemek yemek için, koşmak için, diğer alanlara oranla daha çok yeşil alanları tercih ederler. Vakitlerini ve paralarını, onlara birçok rekreasyonel aktiviteyi bir arada sunan yeşil alanlara ulaşmak ve orada kalmak için harcarlar. Kentsel yeşil alanlar, ekolojik, üretim ve istihdam fonksiyonları ile ekonomik olarak fayda sağlarlar.” denmektedir.

3. KURAMSAL TEMELLER

3.1 Kamusal Açık Yeşil Alan Kavramı

Kamusal açık yeşil alanlar, tarih boyunca değişik devirlerde pazarların kurulduğu, törenler, kutlamalar ve gösterilerin yapıldığı, insanların değişik amaçlarla bir araya gelerek çeşitli aktivitelerini gerçekleştirdikleri, herkesin yararlanmasına açık ortak kullanım mekanlarıdır (Küçükbaş ve Özkan, 1999).

Antik Yunanda “Agora”, Roma döneminde ise “Forum” ile başlayan kamusal dış mekan geleneği, tarihsel süreçte kent yaşamında her bakımdan ayrıcalıklı bir yer tutmuştur. Kamusal dış mekanların gelişimi, otomobil icadından çok önceleri yaya odaklı kültürel yaşama odaklanmaktaydı. Oluşturulan mekanlar, öncelikle ticari, politik ve sosyal yaşamla etkileşim halindeydi. Rubenstein, 1992’ye göre; mekanlar içerisinde bulundukları kentler için bir olgu yaratmanın yanında sosyal ve fiziksel çevreyi geliştiren aktivitelerin gerçekleştiği merkezler haline gelmiştir.

3.2 Kamusal Açık Yeşil Alanların Tanımı ve İşlevleri

3.2.1 Kamusal açık yeşil alan tanımı

Açık-yeşil alan kavramı, temelde yapı kitlerinin dışında kalan, kısmen ya da tamamen insan kullanımına açık rekreasyon potansiyeli bulunan alanlar olarak ele alınmasına karşın, açık-yeşil alan kavramları farklı yapısal ve işlevsel özelliklere sahiptir.

Açık-yeşil alan tanımları değişik anlam ve tiplere, hatta işlevlerine göre değişiklik göstermesine karşın, genelde açık alanlar arasında kavşaklar, meydanlar, parklar, çocuk bahçeleri, oyun ve spor alanları, botanik ve hayvan bahçeleri, eğlence merkezileri yer almaktadır (Uzun, 1990). Kamusal açık yeşil alanlar ise çocuk oyun alanları, çocuk bahçeleri, mahalle ve kent parkları, parklar, spor alanları, ormanlık alanlar, milli parklar, kamu kurum bahçeleri ve tampon yeşil alanlar şeklinde sıralanabilir (Şekil 3.1).

Açık alan kavramı Öztan (1968) Akdoğan (1987) ve Özbilen (1991)'e göre, ulaşım alanları ve mimari yapılar dışında kalan açıklıklar veya boşluk alanlar olarak tanımlanmaktadır. Gül ve Küçük 2001'e göre; sulak alanlar üzerinde bitkisel eleman bulunmayan veya çok sınırlı sayıda bulunan meydanlar ve ulaşım alanları, açık alan olarak tanımlanmaktadır.

Saatçioğlu (1978) ve Akdoğan (1987)'a göre yeşil alan tanımı; mevcut açık alanların otsu ve odunsu bitkiler ile kaplı yüzey alanları olarak ifade edilmektedir. Bu ifadeye göre her yeşil alan bir açık alan niteliğindedir. Ancak her açık alan yeşil alan olmayabilmektedir (Gül ve Küçük 2001).

3.2.2 Kamusal açık yeşil alanların işlevleri

3.2.2.1 Fiziksel işlevleri

Yeşil alanlar farklı kullanımlar arasında separatör görevi yaparlar. Böylece fiziksel dengenin kurulmasına, kitle-boşluk oranının ayarlanması ile kentin fiziksel yapısının oluşmasına yardımcı mekanlardır (Erduran, 1992).

Açık ve yeşil alanların en önemli fonksiyonlarından biri de yaya araç trafiğinin kentin her tarafına girişi ve kolay hareketinin sağlanmasıdır. Kentsel sirkulasyonu kolaylaştırırlar. Kentlerin istenilen yönde gelişmesini kontrol eder ve aşırı büyümesinde tampon görevi görürler. Kentsel yoğunluğu düzenleyici rol oynarlar (Kaymaklı, 1990).

Kentlerde trafikten kaynaklanan önemli sorunların başında far ışıkları ve gürültü gelmektedir. Yeşil alanlar ile çevrili taşıt yollarında bu sorun mümkün olduğu kadar giderilmektedir.

Yeşil alanlar kentlerde fiziksel yapı ile organik yapı arasında ilişki kurulmasını sağlarlar. Kent içinde geometrik yapı kütleleri arasında yer alarak monotonluğu ortadan kaldırır (Öztan, 1968).

3.2.2.2 Ekolojik işlevleri

Yeşil alanlar toprakta suyu depolayarak taban suyunun zenginleşmesini sağlar ve erozyonu önlerler. Bu nedenle kaliteli ve yeterli suyun temin edilmesi ve erozyonun önlenmesi için kent çevresindeki yağış biriktirme havzalarının (baraj, dere, bent, göl) ormanlarla kaplı olması sağlanmalıdır (Eruz, 1998).

Ormanların azalması yağışı ve bunun sonucu olarak akışı azaltır, erozyonu ve sedimenti artırır, barajların daha erken dolmasına neden olur. Ayrıca taşkın hacimlerinin büyümesine de neden olmaktadır (Ermiş ve Çekirge, 1978).

Yeşil yol olarak planlanan yeşil alanlar çoğu kent dışındaki orman alanlarının devamlılığını sağlamak için önemlidir.

3.2.2.3 Estetik işlevleri

Kentsel yeşil alanlarda bitki materyalinin form, doku, ölçü renk gibi özelliklerinden faydalanılarak oluşturulan homojen veya kontrast görünüm, yeşil alanların mekan özelliklerini güçlendirerek kent insanını cezbedici bir estetik varlık olarak değer taşımaktadırlar (Tercan 1994).

Ayrıca yeşil alanlar, kentsel mekanlarda insan üstü ölçeklerde gerçekleştirilen yapılara ölçek kazandırmaktadırlar. İnsanların bu anlamda konforunu sağlamaktadırlar.

3.2.2.4 Psikolojik işlevleri

Kentsel yeşil alanlar insanların kalabalık, kirlilik, gürültü, monoton yaşam biçiminden kaçıp sığınacakları alanlardır. Temiz, sakin ve huzur veren özellikteki bu alanların insan ruh sağlığı açısından önemi büyüktür.

Çetiner (1972) ye göre ise yeşil alanlar, kent içindeki bir birey ile çevresi arasında ölçü yönünden denge sağlarlar. İnsanların ruhsal durumlarını etkiler ve mekanlarla etkileşimini artırır (Tercan, 1994).

Yeşil alanlar algılamayı iyileştirmenin yanı sıra yeşil perdeler, yeşil kuşaklar şeklinde planlandıklarında, yüksek frekanslı gürültüyü absorbe etmekte, dağıtıp kesmekte, gürültü kirliliğinin insan sağlığı üzerindeki olumsuz baskılarını da hafifletmektedirler (Atabay, 1994).

3.2.2.5 Sosyal işlevleri

Günümüzde kentlerin yalnızca insanların barınma ihtiyacını karşılayan yapılardan oluşmadığı, toplu yaşam sonucu bir dizi kişisel ihtiyaçlarını karşılayan fonksiyonları da kapsadığı kesindir. Toplu yaşama sonucu ortak ya da kişisel ihtiyaçlar da doğar. Uygarlık derecesi, sosyo-kültür yapısı, yaptırımların etkisi ya da ekonomik yapı farkları, değişikliklere sebep olur. İşte kentte toplumsal yaşamın nicel ve nitel yoğunlaşması, doğal ihtiyaç donatılarını oluşturur. Bunlara örnek olarak; eğlenme, eğitim, sağlık, dinlenme, kültür, ticaret, yönetim, spor, ulaşım ve kamu hizmetleri ile alt yapı gibi uzmanlaşmış olan birimler verilebilir. Bu birimlerle ilişkili olan alanlar kentsel tarım alanları, kent ormanları, kent doğal alanları ve kent park ve bahçeleridir (Arslan, 1991).

Yeşil alanlar kent içindeki dağılışı ile toplumsal bazı aktivitelerin gerçekleştirilmesi için olanak sağlayan alanlar olarak düzenlenmektedir. Belirli zamanlarda sosyal ve politik uygulamalara zemin oluşturan bir mekan olarak hizmet görürler, kent halkının bir araya gelmesini ve toplanmasını sağlarlar (Bayraktar, 1973).

Parklar, meydanlar, bahçe sergileri, botanik ve hayvanat bahçeleri, spor alanları, v.b. rekreatif kullanımların önemli olduğu yeşil alanlar, kent halkını bir araya getiren, toplumsal iletişimin kurulmasını sağlayan alanlardır (Bucaklı, 1999).

Yeşil alanlar kapsamında halkın eğitime katkıda bulunan alanlarda bulunmaktadır. İlkokul çağındaki çocukların hayvanat bahçelerine, botanik bahçelerine, v.b. ziyaretleri artık bir gelenek olmuştur. Doğa sevgisi, önemi, işlevleri, v.b. konularda eğitimler, bu alanlarda yapılan aktiviteler ve düzenlemeler ile pekiştirilmektedir.

3.2.2.6 Rekreasyonel işlevleri

Yeşil alanlar, rekreasyonel hedefler için organize edilmiş dış mekanı sağlarlar. Her yaş grubundaki bireylerin eğlence, dinlenme, oyun ve sportif aktivitelerde bulunabileceği aktif ve pasif rekreasyonel aktiviteler için bütün olanakları sağlarlar (Öztan, 1968).

Yeşil alanlar, kent içinde ve dışında sportif, eğlence, dinlenme, rekreasyon aktivitesi ve gezinti yerleri için gerekli donatılara olanak sağlamaktadır. Ayrıca kent insanına bir peyzaj ve doğa kaynağı sunmaktadır (Uslu, 1996).

3.3 Kamusal Açık Yeşil Alanların Sınıflandırılması

Yeşil alanlar, genellikle mekansal dağılım, fonksiyon biçimi ve kullanım amaçlarına göre nüfus kriteri baz alınarak farklı büyüklük ve ölçülere göre sınıflandırılmaktadır. Nüfusa bağlı olarak kentsel alanlar mahalle, semt, kent, metropol olarak kademelenmekte, her kademenin yeşil alan ihtiyacı ise değişiklik göstermektedir. Mahalle ölçeğinde çocuk bahçesi, kentsel ölçekte ise stadyum ihtiyacı ortaya çıkabilmektedir.

Mekansal dağılım açısından yeşil alanlar yerleşmelerin içinde yer alan ve güncel kent yaşamı içinde sıkça kullanılan bir kentsel donatı olarak, “yerleşme içi yeşil alanlar” ve “yerleşme dışı yeşil alanlar” olarak iki bölüme ayrılmaktadır (Çetiner, 1991).

Yerleşme içi yeşil alanlara örnek olarak; çocuk oyun alanı, çocuk bahçesi, konut bahçesi, mahalle ve kent parkı, stadyum, mezarlıklar, eğlence ve fuar alanları ve rekreasyon alanları gibi geniş bir kentsel nüfusa hizmet eden alanlar verilebilir.

Yerleşme dışı yeşil alanlar ise kentsel alanların yakınında ülkesel, bölgesel veya kentsel ölçekte hizmet veren alanlardır. Milli parklar, ıslak alanlar, piknik alanları, orman alanları, doğa koruma alanları bu bölümdeki yeşil alanlara örnek olarak verilebilir.

Fonksiyon biçimlerine göre ise yeşil alanlar aktif yeşil alan ve pasif yeşil alan olmak üzere iki sınıfa ayrılabilir. Aktif yeşil alanlar; insanların yoğun bir biçimde kullandığı alanlardır (spor alanları, çocuk oyun alanları ve parklar vb.) Pasif yeşil alanlar ise estetik yönü ağır basan ve kullanım yoğunluğu az olan alanlardır (Kamu kurum bahçeleri, ormanlık alanlar, milli parklar, tampon yeşil alanlar, v.b).

Kullanım biçimlerine göre ise yeşil alanlar dinlenme alanları, spor alanları, oyun alanları, eğlence alanları olarak sınıflandırılmaktadır (Atabay, 1980). Ormanlar, korular, fidanlıklar, mezarlıklar gibi büyük ağaçlık alanlar ve bölgesel, kentsel ve mahalle ölçeğindeki parklar ile milli parklar gibi park alanları dinlenme alanları olarak sınıflandırılmaktadır.

Her çeşit sporun (okçuluk, dağcılık, atıcılık, su sporları, tenis, golf, voleybol, basketbol, v.b) yapıldığı tesisler, spor merkezleri, stadyum, atış poligonu ve yarış alanları ise spor alanları başlığı altında yer almaktadır.

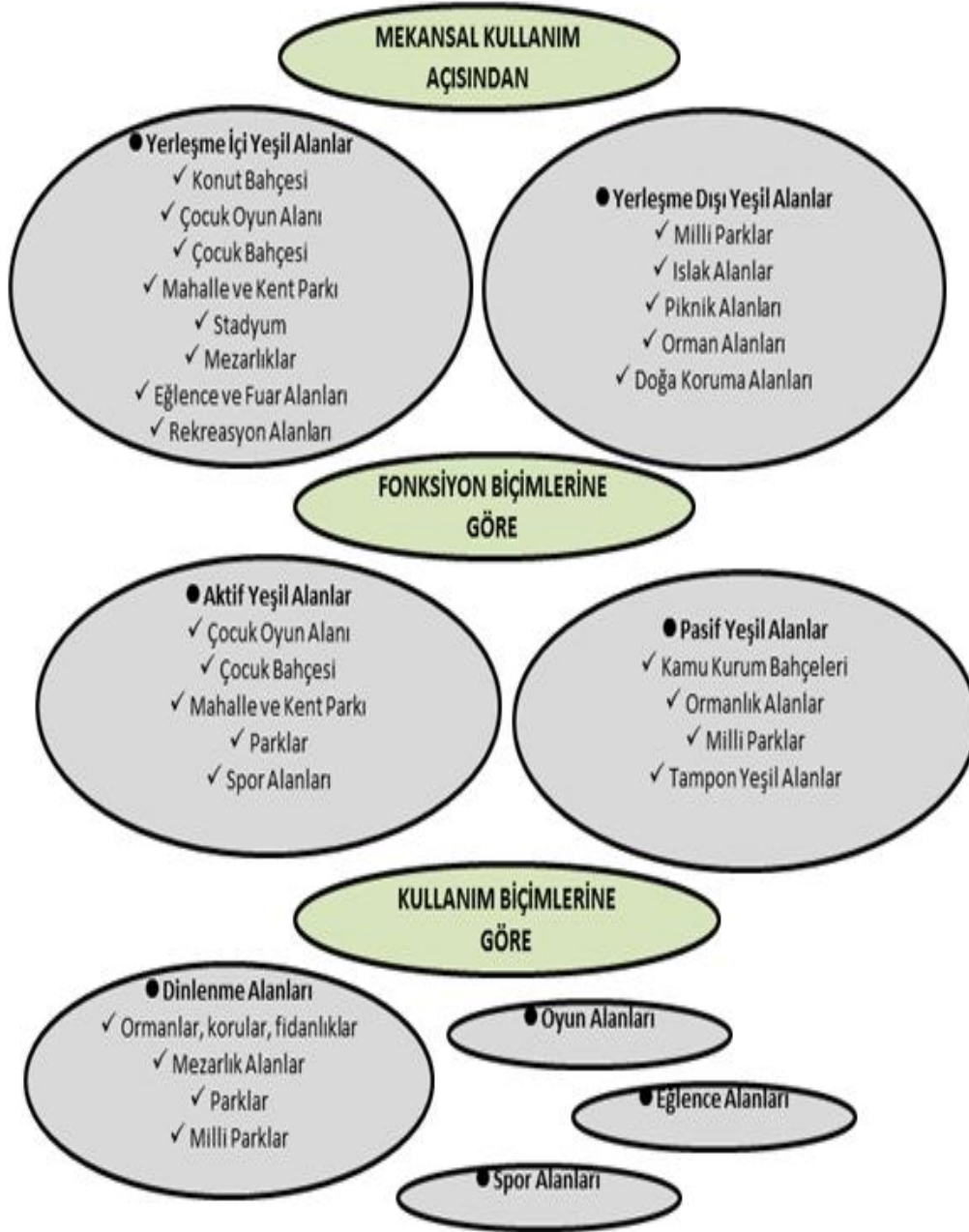
Oyun alanları; 0-3, 3-6, 6-12, 12-18, 18-24 yaş grupları arasındaki bebek, çocuk ve genç nüfusa hizmet eden alanlardır. Kum havuzları, basketbol, voleybol sahaları, aletli ve aletsiz oyun yerleri, bu alanlar içerisinde yer almaktadır.

Eğlence alanları, halka hizmet eden spor alanları içindeki spor alanları, günübirlik veya hafta sonu aktivitelerine yönelik piknik ve mesire alanları, lunaparklar ve çeşitli sosyal tesisler olarak ayrılmaktadır.

Atabay (1994), yeşil alanları doğal kaynaklara ve fonksiyon alanlarına bağlı olarak gruplandırmıştır. Ormanlar, korular, kıyı alanları, doğal kıyıları, dolgu alanları, su yüzeyleri doğal kaynaklara bağlı alanlar olarak sıralanmıştır.

Fonksiyon alanlarına bağlı yeşil alanlar olarak eğitim, askeri ve sağlık tesisleri, dini ve idari yapılar, elçilik bahçeleri, ticaret ve endüstri tesisleri, meydan refüj ve terminal gibi ulaşım sistemini oluşturan elemanlar sınıflandırılmaktadır. Ayrıca kültürel fonksiyonlara özgü yeşil alanlar olarak

botanik bahçeleri, arboretumlar, hayvanat bahçesi, mezarlıklar ve fuar alanları gruplandırılmaktadır.

Şekil 3.1. Kamusal Açık Yeşil Alanların Sınıflandırılması (Özgün, 2018).

4. MATERYAL VE YÖNTEM

4.1 Materyal

4.1.1Doğal özellikler

4.1.1.1Coğrafi konum

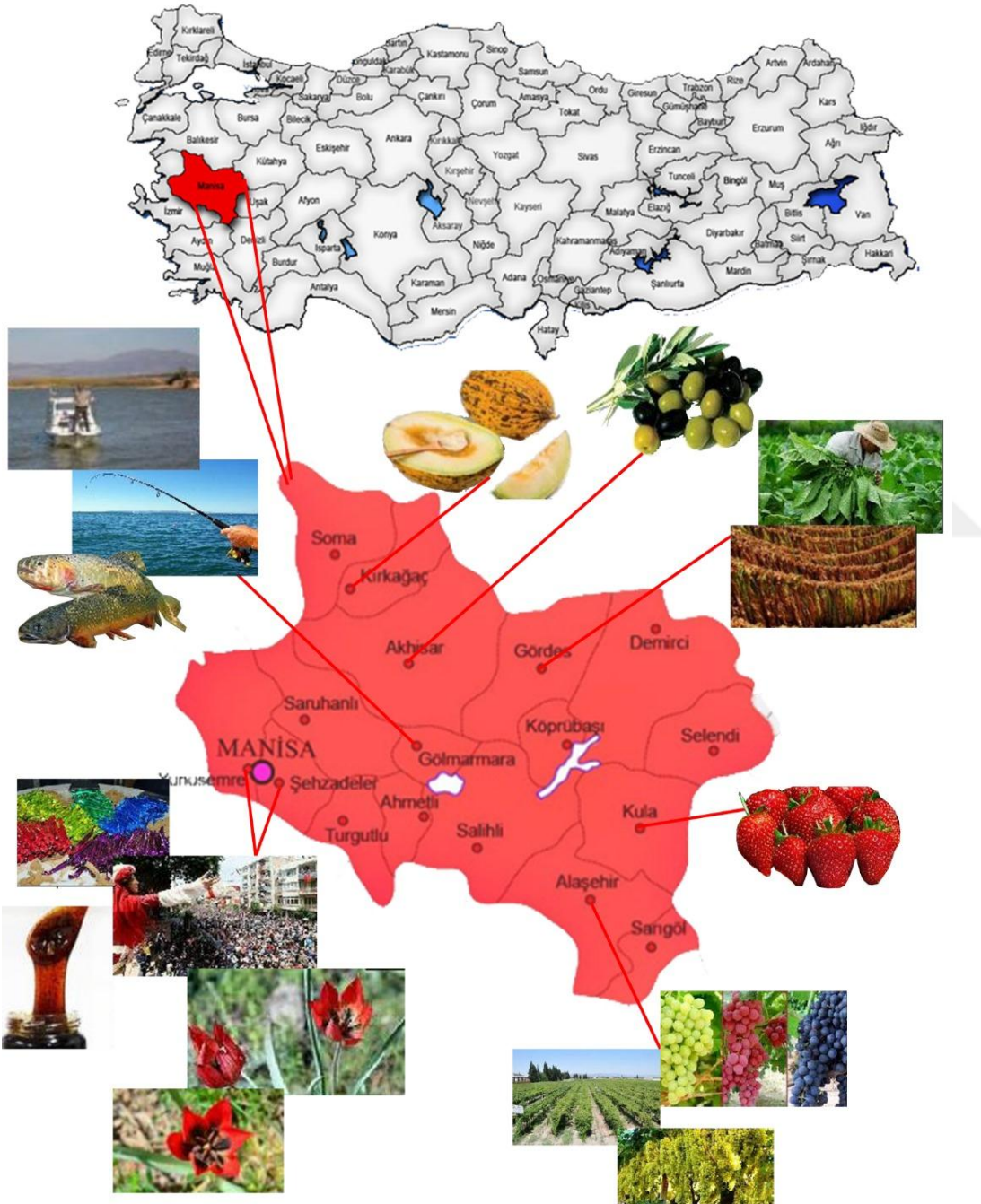
Manisa ili, Türkiye'nin batısında, Ege bölgesinin Ege bölümünde yer almaktadır. İl topraklarının büyük bir bölümü Gediz Havzası içinde, küçük bir bölümü de kuzey batıda Ege (Bakır çay) Havzası içinde yer almaktadır. Coğrafi olarak 27 08' ve 29 05' doğu boylamları ile 38 04' ve 39 58' kuzey enlemleri arasında yer alır. İlin doğusunda en uç noktası Selendi-Kürkçü mahallesi, Batıda en uç noktası ise merkez ilçede Düzlen mahallesi, Kuzeyde en uç noktası Soma-Türkali mahallesi, güneyde en uç noktasıdır. Manisa'nın diğer illere uzaklıkları; İzmir 36 km, Balıkesir 137 km, Aydın 156 km, Denizli 206 km, Kütahya 316 km, Uşak 193 km dir. Gediz havzası içinde yer alan Manisa; 13.180 km² yüzölçümüne sahip olmakla birlikte 71 m il yüksekliğine sahiptir. Fakat kuzeydoğuya doğru gidildikçe yükseklik artmakta ve Demirci'de ilçe merkezi 850 m yüksekliğe ulaşmaktadır.

Manisa'nın eteklerinde bulunan Spil Dağı (1517 m) yörenin en yüksek dağı olmakla birlikte Bozdağlar(2070m) ile ve Yunt Dağı (1074 m)ile birbirini takip etmektedir. Manisa'nın Balıkesir ve Kütahya sınırlarında Demirci Dağları bulunmaktadır. Demirci dağlarının güneybatı uzantısı olan Çomaklı ve Dibel dağlarının en yüksek noktası 1034 m ile Aysekizi Tepesidir. Uysal Dağı 1135 ile Alaşehir çayına paralel uzanmaktadır.

İlin kuzeydoğusu ile doğusunda 1000 metreye kadar ulaşan Demirci, Gördes ve Kula platoları bulunmaktadır. Kula volkanik sahası en son 12.000 yıl önce faaliyetini göstermiştir. Aynı zamanda bu saha Batı Anadolu'nun en önemli jeolojik oluşumlarından biridir. Manisa, Bozdağlar ile Yunt Dağları arasındaki alan içinde birçok ovaya sahiptir. Bunlar; Bakırçay, Turgutlu, Alaşehir, Salihli ve Gediz ovalarıdır. Denizden yüksekliği 74 m olan tektonik oluşumlu ve yaklaşık 12

km²lik alanı kaplayan Marmara Gölü bulunan Manisa'nın 3 adet de barajı bulunmaktadır. Bunlar Sevişler, Afşar ve Demirköprü barajlarıdır. Aynı zamanda Gördes Barajı yeni tamamlanmış ve Güneşli Barajının da yapımı devam etmektedir (Manisa İl Çevre Durum Raporu, 2017).

**MANİSA İLİNİN DOĞAL KAYNAKLARI VE TARIM
YÖNÜYLE DEĞERLENDİRİLMESİ**

Şekil 4.1. Manisa İlının Doğal Kaynakları ve Tarım Yönüyle Değerlendirilmesi (Özgün, 2018).

4.1.1.2 Yerleşim ve idari bölünme

Ege Bölgesi'nin Asıl Ege Bölümü sınırları içerisinde bulunan Manisa ili, batıdan İzmir, kuzeyden Balıkesir, güneyden Aydın, güneydoğudan Denizli, doğudan Uşak ve Kütahya illeri ile çevrili durumdadır.

Manisa ilini idari bakımdan doğudan Uşak'ın Merkez ve Eşme, Kütahya'nın Gediz ve Simav, kuzeyden Balıkesir'in Sındırgı, Merkez, Savaştepe ve İvrindi, güneyden Aydın'ın Nazilli ve Kuyucak, güneydoğudan Denizli'nin Buldan ve Güney, güneybatıdan İzmir'in Kiraz, Ödemiş, Bayındır ve Kemalpaşa, batıdan ise İzmir'in Bornova, Menemen, Alağa, Bergama ve Kınık ilçeleri çevrelemektedir (Koday vd., 2016).

4.1.1.3 Ulaşım

Manisa gerek coğrafi konumu gerekse topoğrafik yapısının uygunluğu nedeniyle, ulaşım olanakları gelişmiş sayılabilecek bir ilimizdir. İl; merkez ilçeleri ile birlikte 17 ilçeden oluşmaktadır. 848 köy yerleşimi 6360 sayılı büyükşehir kanunu ile idari bakımdan mahalleye dönüşmüştür.

Çizelge 4.1. İlçelerin Manisa İline Uzaklıkları (km)

İlçe Adı	İl Merkezine Uzaklığı (km)
Ahmetli	52
Akhisar	48
Alaşehir	109
Demirci	158
Gölmarmara	66
Gördes	107
Kırkağaç	74
Köprübaşı	123
Kula	118
Salihli	71
Sarıgöl	128
Saruhanlı	17
Selendi	155
Soma	87
Turgutlu	31

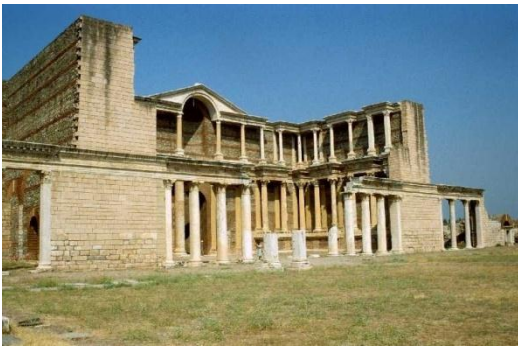

4.1.1.4 Manisa tarihçe

4.1.1.4.1 Manisa isminin kaynağı

Manisa'nın, Yunanistan'ın Teselya Bölgesindeki Peliyon Dağı civarından göç eden Magnetler tarafından kurulduğu tahmin edilmektedir. Yeni yurtlarına da geldikleri yerin adını verip “Magnesia” demişlerdir. Eski kaynaklarda Menderes nehri civarındaki “Maiandros Magnesia” sından ayırmak için de “Magnesia ad Sipyllum” ya da “Spiylos Magnesia”sı adını vermişlerdir. Antik dönemde Lidya bölgesinin batı sınırını oluşturan ve “Magnesia ad Sipyllum” olarak adlandırılan günümüz Manisa'sı Manisa (Magnesia)nın, Sipyllum ve daha önceleri Tantalıs olduğunu öğrendiğimiz adı, mitolojide Tanrı Zeus ile Plouto'nun oğlu olarak kabul edilen Sipylos Dağı'nda hüküm süren Lydia Kralı Tantalos ile ilişki kurmamızı gerektirmektedir. Manisa'nın 7 km doğusunda, Sipylos'un kuzey yamacında, pek çok kalıntı bulunmaktadır. Bunlar arasında kaya mezarları, Tümülüsler, batı yüzeyinde Kybele Yontusu, Yarikkayanın çevresindeki iskan izleri, araştırmacıların tespitleriyle paralellik gösteren çalışmalar vardır.

Tarihte, devlet güvencesinde ilk parayı basan Lidya Krallığı'nın başkenti bugünkü Sardes (Sart) şehriydi (Şekil 4.2). Paktalos (Sart) Çayı'ndan çıkarılan altın madeni ile ünlüydü. Lidya Krallığı gücü ve zenginliğiyle ünlü son Kral Krezüs'ün adıyla özdeşleşmiştir. Fakat M.Ö 546 yılında Persler tarafından yıkılmıştır. Çok sayıda tümülüsün yer aldığı Bintepeleer Mevkii, bu devri simgeleyen eserleri barındırmaktadır (<http://www.manisakulturturizm.gov.tr/TR,72962/tarihce.html>) (Şekil 4.4).

Şekil 4.2. Manisa Sardes Antik Kentinden Görünüm
www.manisakulturturizm.gov.tr.

Şekil 4.3. Tarihte Lidyalılar Tarafından Basılan İlk Para Örneği
www.thyateira.wordpress.com

Şekil 4.4. Bintepe Tümülüslerinden Bir Görünüm (www.manisatarihi.com).

4.1.2 Doğal yapı

4.1.2.1 Topoğrafya

Yeryüzü şekillerinin hemen hemen tümüne araştırma alanında rastlanılmaktadır. İl, yüz ölçümünün % 54,3 ü dağlarla, % 27,8 platolar ve %17,9 ile de ovalarla kaplıdır.

Araştırma alanındaki ovaların çevresinde bulunan dağların yüksek olmasından dolayı denizin ılımanlaştırıcı etkisi azalmaktadır. Denizin etkisi batıdan doğuya doğru azalarak gelmektedir. Ancak ovalık alanlarda denize olan mesafenin az olması sebebiyle ılımanlaşma hissedilmektedir. Manisa ili genel olarak Spil Dağı'nın etkisindedir. (Koday vd., 2016)

Şekil 4.5. Manisa Spil Dağı'ndan Bir Görünüm www.tripadvisor.com

4.1.2.2 Toprak

İklim ve topografya Manisa'nın toprak bünyesini etkileyen en önemli faktörlerdendir. İntrozonal toprak tipleri geniş ölçüde yıllardır süre gelen morfolojik şartların değişimi ile oluşmuştur. Litosoller, eğimli alanlarda, alüvyal topraklar havza tabanlarında, dağların eteklerinde ise kolluviyal topraklar bulunmaktadır. Bölgenin volkanik alanlarında ise toprak oluşumu zayıf olduğundan topraklar regosollere dönüşmüştür (Koday vd., 2016).

4.1.2.3 İklim

Araştırma alanının iklimi; Akdeniz iklimi etkisinde olmasına rağmen iç kesimlerde karasal iklim görülmektedir. Bundan dolayı yaz mevsimi çok sıcak geçmektedir. Araştırma alanı; Gediz ovasının batı kesimi hariç Spil Dağı, Yamanlar Dağı ve Yunt Dağı ile çevrili olmasından dolayı Manisa'da kış mevsimi soğuk geçmektedir (Manisa İl Çevre Durum Raporu, 2017).

Manisa çevresindeki ovalar ve vadiler karasal nitelikli Akdeniz İklimi etkisi altındayken, yüksek kesimlerde bulunan dağlar ve platolarda karasal iklimin etkisi görülmektedir.

MANISA	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Yıllık
Ölçüm Periyodu (1930 - 2018)													
Ortalama Sıcaklık (°C)	6.6	7.8	10.5	15.1	20.3	25.1	27.9	27.6	23.3	17.8	12.1	8.0	16.8
Ortalama En Yüksek Sıcaklık (°C)	10.8	12.6	16.2	21.4	27.0	32.1	34.9	34.8	30.6	24.3	17.5	12.2	22.9
Ortalama En Düşük Sıcaklık (°C)	2.9	3.7	5.3	8.9	13.3	17.5	20.3	20.3	16.1	11.7	7.4	4.4	11.0
Ortalama Güneşlenme Süresi (saat)	2.8	3.8	5.4	6.6	8.5	10.6	11.3	10.7	9.0	6.6	4.2	2.5	82.0
Ortalama Yağışlı Gün Sayısı	13.2	11.1	10.0	9.0	6.8	3.3	1.0	0.8	2.3	5.8	9.4	13.7	86.4
Aylık Toplam Yağış Miktarı Ortalaması (mm)	124.6	107.2	78.5	55.6	39.7	17.6	5.9	5.4	16.4	50.9	89.4	136.7	727.9
Ölçüm Periyodu (1930 - 2018)													
En Yüksek Sıcaklık (°C)	24.0	26.4	33.5	34.7	39.5	42.4	45.5	44.5	40.3	37.3	29.9	26.4	45.5
En Düşük Sıcaklık (°C)	-17.5	-10.9	-6.7	-2.7	2.0	7.4	10.5	8.5	3.3	-0.9	-7.3	-9.9	-17.5

Şekil 4.6. Manisa İli Yıllık İklim Verileri, www.mgm.gov.tr

Şekil 4.7'deki verilere göre, Manisa ilinin yıllık ortalama sıcaklığı 16.8°C olmakla beraber; ortalama en yüksek sıcaklık 22.9 °C ve ortalama en düşük sıcaklık ise 11 °C dir. Manisa ilinin aylık toplam yağış miktarı ortalaması ise 727.9 mm dir.

4.1.2.4 Bitki örtüsü

Araştırma alanında doğudan batıya doğru gittikçe toprak, iklim ve topoğrafya gibi doğal faktörler değişmektedir. Bunun sonucunda da bitki örtüsü değişim göstermektedir. Manisa ili ve çevresinde yer alan orman alanları, maki grubundan oluşmaktadır. Araştırma alanında alçak yamaçlar ve vadi kenarlarında kurak ortamda yetişebilen maki grubu bitkiler bulunmaktadır. Maki grubunu oluşturan bitkisel materyaller, çoğunlukla herdem yeşil çalı formundaki bitkilerdir. Yaprakları küçük ve serttir. Funda, zeytin, ladin ve üvez vb. gibi türler Manisa'da görülen bitki türleri arasındadır (S. Tanrıöver, 2018, sözlü görüşme).

Araştırma alanının bitki örtüsü 1000 m yükseltinin üzerinde bulunmaktadır. Manisa'daki ormanlarda; karaçam, ardıç, çınar, kızılçam ve ahlat bitki materyali çeşidi olarak bulunmaktadır.

Tragoponsubacaulis (Spil Tekesakalı) (Şekil 4.8), Centaureasipylea (Spil Peygamber Dikeni) (Şekil 4.7), Tymussipyleus (Spil Kekiği), Alkannaareolata var. arenariasipylea (Spil Areneryası), Centauresipylea (Spil Peygamber dikeni),

Alkannaareolata (Spil Hava cıvası), Cirsiumsipyleum (Spil Dikeni) dünyada yalnızca Spil Dağı'nda bulunan endemik türlerdir (Koday vd., 2016).

Şekil 4.7. Centaurea pylea (Spil Peygamber dikeni) Örneği
www.wikipedia.org

Şekil 4.8. Tragopogon subcaulis (Spil Teke sakalı) Örneği, www.wikipedia.org

4.1.3 Kültürel yapı

4.1.3.1 Nüfus

Manisa ili, 2018 yılı TÜİK verilerine göre 1.429.643 olan nüfusu ile ülke genelinde 14. Sırada yer almaktadır. Bu nüfusun % 51,15'ü şehrin merkezinde; %48,88'si kasaba ve mahallelerde yaşamaktadır. Manisa'da kilometrekareye düşen birey sayısı 84 iken ülke genelinde bu sayı 73'tür. Erkek nüfus oranı %50,58 iken kadın nüfus oranı % 49,92'dir.

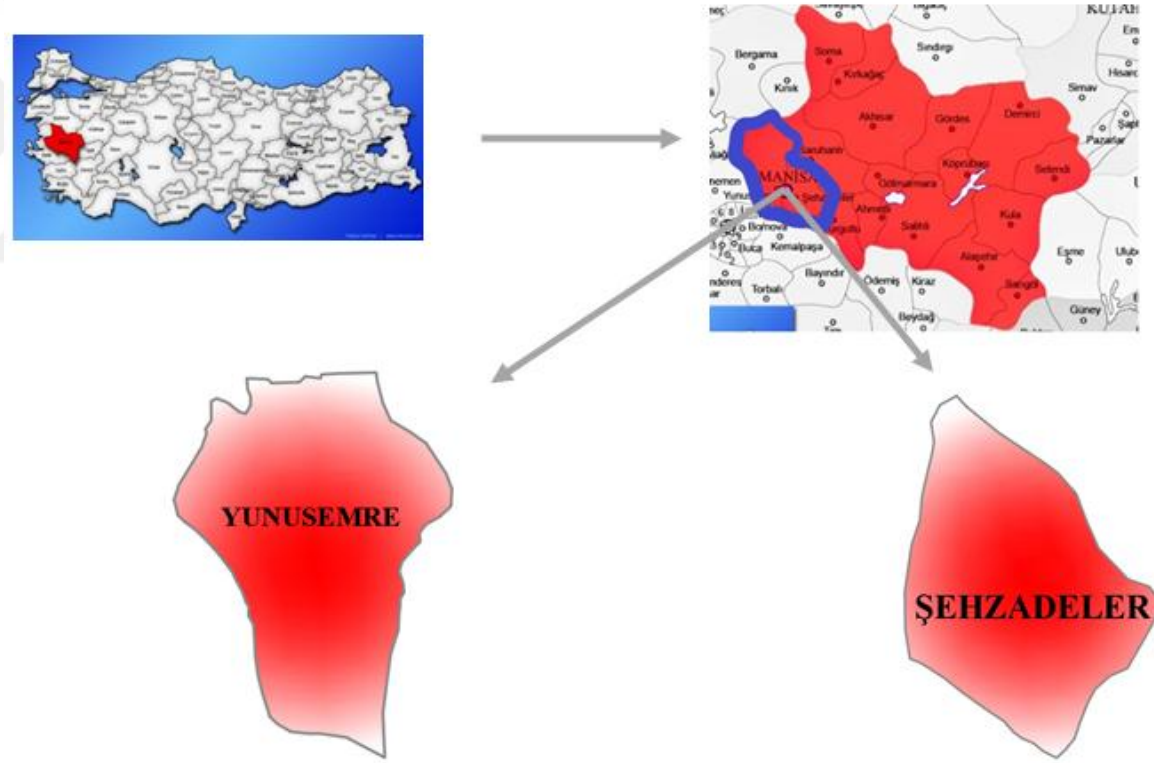
Manisa nüfus miktarı bakımından ülke sıralamasında 14.sırada yer almaktadır. Ege bölümünde ise İzmir'den sonra en büyük 2. ilimizdir. Şehzadeler ve Yunusemre İlçeleri nüfusu, toplam nüfusun yaklaşık %21'ini oluşturmaktadır. 2018 yılı TÜİK verilerine göre nüfus miktarı bakımından Yunusemre 239.324, Şehzadeler 171.116 ilçelerini, Akhisar 17.138, Köprübaşı 13.347, Salihli 161.562, ilçeleri takip etmektedir. Gölarmara 15.247 ve Ahmetli 16.530 ilçeleri birbirine en yakın nüfus değerleri ile Manisa'nın en az nüfuslu ilçeleridir (Ç.O. Coşkun, 2018, sözlü görüşme)

MANİSA İLİNİN KÜLTÜR VE TURİZM DEĞERLERİ YÖNÜYLE DEĞERLENDİRİLMESİ

Şekil 4.9. Manisa İlinin Kültür ve Turizm Değerleri Yönüyle Değerlendirilmesi (Özgün, 2018).

ARAŞTIRMA ALANI MATERYALİ

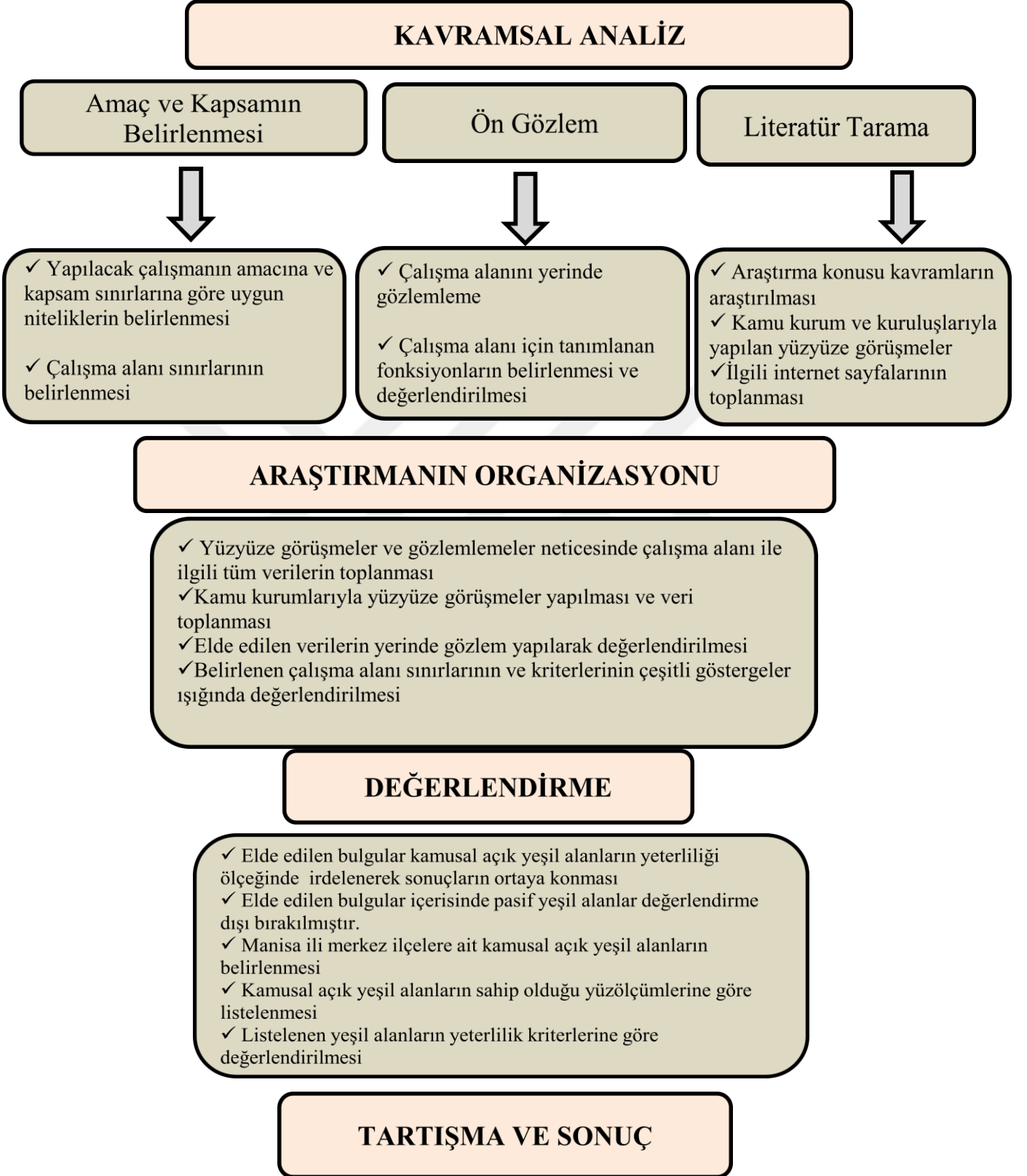

Yunusemre	Enlem	Boylam
Koordinatlar(DMM)	38.619099	27.428921
GPS (DMS)	38° 37' 8.7564"	27° 25' 44.1156"

Şehzadeler	Enlem	Boylam
Koordinatlar(DMM)	38.624168	27.402414
GPS (DMS)	38° 37' 27.0048"	27° 24' 8.6904"

Şekil 4.10. Araştırma Alanı Materyali (Özgün, 2019).

4.2 Yöntem

Şekil 4.11. Yöntem Akış Şeması.

5. ARAŞTIRMA BULGULARI

Manisa il merkezi Şehzadeler ve Yunusemre ilçeleri olmak üzere iki merkez ilçeden oluşmaktadır. Şehzadeler ilçesi 515 km², Yunusemre ilçesi ise 549 km²lik yüzölçümüne sahiptir. Şehzadeler ilçesi 171.116Yunusemre ilçesi ise 239.324 kişilik nüfusa sahiptir. (www.manisavaliligi.gov.tr).

6360 sayılı büyükşehir belediye kanunu ile Manisa il merkezinin merkez ilçeleri Şehzadeler ve Yunusemre olarak belirlenmiş olup; çalışma kapsamında Manisa il merkezi kamusal açık yeşil alanlar; Şehzadeler ile Yunusemre ilçeleri aktif ve pasif kamusal açık yeşil alanlar olarak ele alınmış ve bu alanlar aşağıdaki gibi kategorize edilerek sahip oldukları yeşil alanlar çizelgelerde m² olarak belirlenmiş, buradan hareketle Manisa il merkezi kamusal açık yeşil alanların yeşil alan miktarlarına ulaşılmıştır.

5.1 Şehzadeler İlçesi Kamusal Açık Yeşil Alanlar

Şehzadeler ilçesinde 67 adet mahalle bulunmaktadır (www.sehzadeler.bel.tr). Rekreasyon alanları, mahalle ve kent parkları, cep parkları, çocuk oyun alanları ve çocuk bahçeleri parklar başlığı altında değerlendirilmiştir.

5.1.1 Parklar

Şehzadeler ilçesinde 55 adet mahallede park alan olduğu; 12 adet mahallede ise park bulunmadığı tespit edilmiştir. Park alan bulunmayan mahalleler; Ege mahallesi, Nişancıpaşa mahallesi, İbrahim çelebi mahallesi, Akıncılar mahallesi, Dinçer mahallesi, İshakçelebi mahallesi, Dere mahallesi, Gediz mahallesi, Tilkisüleymaniye mahallesi, Güzelköy mahallesi, Sancaklızunçınar mahallesi ve Kırancıftlığı mahallesidir. Park bulunan 55 adet mahallenin park bilgileri aşağıda sunulmuştur.

Çizelge 5.1. Şehzadeler İlçesi Park Alan Bilgileri

ŞEHZADELER İLÇESİ PARK BİLGİLERİ			
Kamusal Alanlar		Fotoğraf	Alan Bilgisi (m²)
1	1. Anafartalar mah. Park Alanlar		500
2	2. Anafartalar mah. Park Alanlar		14.940
3	Adakale mah. Park Alanlar		1.040
4	Adnan Menderes mah. Park Alanlar		3.700
5	Ahmet Bedevi mah. Park Alanlar		2.335
6	Alaybey mah. Park Alanlar		375
7	Arda mah. Park Alanlar		1.500
8	Aşağıçobanisa mah. Park Alanlar		3.950
9	Aynalı Parkı		560
10	Ayvacık mah. Park Alanlar		750
11	Bayındırlık mah. Park Alanlar		1.460
12	Belenyenice mah. Park Alanlar		350
13	Çamköy mah. Park Alanlar		1.000
14	Çarşı mah. Park Alanlar		850
15	Çavuşoğlu mah. Park Alanlar		125
16	Çerkezmahmudiye mah. Park Alanlar		500
17	Çınarlıkuyu mah. Park Alanlar		800

Çizelge 5.1. Şehzadeler İlçesi Park Alan Bilgileri (devamı)

18	Dilşikar Mah. Park Alanlar		1.300	27	Kağan mah. Park Alanlar		450
19	Emekliler Parkı		2.100	28	Kaleköy mah. Park Alanlar		250
20	Fatih Parkı		16.620	29	Kalemli mah. Park Alanlar		100
21	Gökbel mah. Park Alanlar		500	30	Karaağaçlı mah. Park Alanlar		8.695
22	Göktaşlı mah. Park Alanlar		100	31	Karaoğlanlı mah. Park Alanlar		1.845
23	Hacıhaliller mah. Park Alanlar		300	32	Karayenice mah. Park Alanlar		500
24	Hakkı İplikçi Parkı		2.720	33	Kazımkarabekir mah. Park Alanlar		4000
25	Halıtlı mah. Park Alanlar		575	34	Kocatepe mah. Park Alanlar		600
26	Hamzabeyli mah. Park Alanlar		280	35	Kumludere Cad. Parkı		2.656

Çizelge 5.1. Şehzadeler İlçesi Park Alan Bilgileri (devamı)

36	Kuşlubahçe mah. Park Alanlar		5475	45	Sancaklıçeşme başı mah. Park Alanlar		150
37	Makedon Göçmenleri Parkı		540	46	Sancaklığödecik mah. Park Alanlar		510
38	Mimar Sinan mah. Park Alanlar		5.100	47	Sancaklıkayadibi mah. Park Alanlar		100
39	Mümin Özkasap 109 sok. Parkı		2.040	48	Sartalan mah. Park Alanlar		150
40	Niobe Parkı		6.400	49	Saruhan mah. Park Alanlar		3.319
41	Nurlupınar Kırtık Parkı		3.850	50	Selimşahlar mah. Park Alanlar		8.500
42	Peker mah. Park Alanlar		1.050	51	Seyyid İbrahim Hoca Parkı		2.750
43	Sakarya mah. Park Alanlar		4.174	52	Sümerpark		15.400
44	Sancaklıbozköy mah. Park Alanlar		1.200	53	Şehitler mah. Park Alanlar		3.300

Çizelge 5.1. Şehzadeler İlçesi Park Alan Bilgileri (devamı)

54	Tekeliler mah. Park Alanlar		250	63	Yeniköy mah. Park Alanlar		1.965
55	Tepecik mah. Park Alanlar		375	64	Yeşilköy mah. Park Alanlar		100
56	Tunca mah. Park Alanlar		150	65	Yukarıçobanisa mah. Park Alanlar		4.350
57	Turgut Özal mah. Park Alanlar		1.100	TOPLAM PARK ALAN		172.919	
58	Ulupark		8.000				
59	Utku mah. Park Alanlar		250				
60	Veziroğlu mah. Park Alanlar		7.000				
61	Yarhasanlar mah. Park Alanlar		6.395				
62	Yeniharmandalı mah. Park Alanlar		650				

5.1.2 Bulvarlar

Çizelge 5.2. Şehzadeler İlçesi Bulvar Alan Bilgileri

ŞEHZADELER İLÇESİ BULVAR BİLGİLERİ			
Kamusal Alanlar		Fotoğraf	Alan Bilgisi (m²)
1	Atatürk Bulvarı		440
2	İbrahim Gökçen Bulvarı		3.998
3	Kumludere Caddesi		11.177
4	Mehmetçik Caddesi		2.922
5	Turgutlu Caddesi		11.915
TOPLAM BULVAR ALAN			30.452

5.1.3 Mezarlıklar

Çizelge 5.3. Şehzadeler İlçesi Mezarlık Alan Bilgileri

ŞEHZADELER İLÇESİ MEZARLIK BİLGİLERİ							
Kamusal Alanlar		Fotoğraf	Alan Bilgisi (m²)				
1	Aşağıçobanisa Mah. - 1		19800	26	Karaoğlu Mah. - 3		2665
2	Aşağıçobanisa Mah. - 2		965,5	27	Karaoğlu Mah. - 4		2500
3	Aşağıçobanisa Mah. - 3		111	28	Karaoğlu Mah. - 5		4460
4	Ayvacı Mah.		1058	29	Karayenice Mah. - 1		7654
5	Beyenyenice mah.		12000	30	Karayenice Mah. - 2		36960
6	Çamköy Mah. - 1		4250	31	Kırançiftlik Mah.		20300
7	Çamköy Mah. - 2		11350	32	Sancaklıbozköy Mah. - 1		23400
8	Çavuşoğlu Mah.		1000	33	Sancaklıbozköy Mah. - 2		24700
9	Çınarlıkuyu Mah.		3125	34	Sancaklıçeşmebaşı Mah. - 1		3800
10	Güzelköy Mah.		8000	35	Sancaklıçeşmebaşı Mah. - 2		27075
11	Hacıhaliller Mah. - 1		760	36	Sancaklıçeşmebaşı Mah. - 3		6560
12	Hacıhaliller Mah. - 2		500	37	Sancaklığdecik Mah. - 1		17900
13	Hacıhaliller Mah. - 3		6000	38	Sancaklığdecik Mah. - 2		6600
14	Halıtlı Mah. - 1		1090	39	Sancaklığdecik Mah. - 3		3950
15	Halıtlı Mah. - 2		1070	40	Sancaklığdecik Mah. - 4		3900
16	Halıtlı Mah. - 3		1870	41	Sancaklıkayadibi Mah. - 1		16275
17	Hamzabeyli Mah. - 1		7500	42	Sancaklıuzuncınar Mah.		4100
18	Hamzabeyli Mah. - 2		2000	43	Sarıalan Mah. - 1		3323
19	Kağan Mah.		4700	44	Sarıalan Mah. - 2		3550
20	Kalemlı Mah.		18200	45	Sarıalan Mah. - 3		5000
21	Karaağaçlı Mah. - 1		17	46	Selimşahlar Mah.		17000
22	Karaağaçlı Mah. - 2		58	47	Tekeliler Mah. - 1		8312
23	Karaağaçlı Mah. - 3		15500	48	Tekeliler Mah. - 2		2950
24	Karaoğlu Mah. - 1		5485	49	Tepecik Mah.		9000
25	Karaoğlu Mah. - 2		14100	50	Tilkisüleymaniye Mah.		27000
				51	Veziroğlu Mah.		7797
				52	Yenihamandalı Mah. - 1		3000

Çizelge 5.3. Şehzadeler İlçesi Mezarlık Alan Bilgileri (devamı)

53	Yenihamandalı Mah. - 2		1700
54	Yenihamandalı Mah. - 3		5000
55	Yeniköy Mah.		5000
56	Yenimahmudiye Mah.		2000
57	Yeşilköy Mah.		7370
58	Yukarıçobanisa Mah.		21950
59	Kırtık Asri Mezarlığı		207.000
TOPLAM MEZARLIK ALAN			690260,5

5.1.4 Stadyum ve spor alanları

Çizelge 5.4. Şehzadeler İlçesi Stadyum Alan Bilgileri

ŞEHZADELER İLÇESİ STADYUM BİLGİLERİ			
Kamusal Alanlar		Fotoğraf	Alan Bilgisi (m ²)
1	19 Mayıs Stadyumu		8.500
TOPLAM STADYUM ALAN			8.500

Çizelge 5.5. Şehzadeler İlçesi Spor Alanı Bilgileri

ŞEHZADELER İLÇESİ SPOR ALANI BİLGİLERİ		
Kamusal Alanlar	Fotoğraf	Alan Bilgisi (m ²)
Mümin Özkasap Spor Tesisleri		7.700
Necmettin Erbakan Spor Tesisleri		2.000
TOPLAM SPOR ALANI		9.700
TOPLAM STADYUM VE SPOR ALANI		18.200

5.1.5 Eğlence ve fuar alanları

Çizelge 5.6. Şehzadeler İlçesi Eğlence ve Fuar Alanı Bilgileri

ŞEHZADELER İLÇESİ FUAR ALANI BİLGİLERİ		
Kamusal Alanlar	Fotoğraf	Alan Bilgisi (m ²)
1 Manisa Büyükşehir Belediyesi Fuar Merkezi		150
TOPLAM		150

Şehzadeler ilçesinde eğlence alanı bulunmamaktadır.

5.1.6 Kamu kurum bahçeleri

Şehzadeler ilçesinde yer alan okul bahçeleri, hastane bahçeleri ve kurumlara ait yeşil alanlar bu başlık altında değerlendirilmiştir. Bu bağlamda Manisa Defterdarlığı, Manisa İl Milli Eğitim Müdürlüğü, Zafer Kalkınma Ajansı ve Şehzadeler belediyesi kurumlarının yeşil alana sahip olmadığı tespit edilmiştir.

Çizelge 5.7. Şehzadeler İlçesi Kamu Kurum Bahçesi Bilgileri

ŞEHZADELER İLÇESİ KAMU KURUM BAHÇESİ BİLGİLERİ						
Kamusal Alanlar		Fotoğraf	Alan Bilgisi (m ²)			
1	Ahmet Ferit Giritli İlköğretim Okulu		220	26	Merkez İmam Hatip Ortaokulu	75
2	Ahmet Tütüncüoğlu İlköğretim Okulu		262	27	Milli Birlik İlköğretim Okulu	155
3	Alkışmaddin İlköğretim Okulu		290	28	Murat Germen İlköğretim Okulu	520
4	Ali Rıza Çevik İlköğretim Okulu		250	29	Müftü Ahmet Alim Efendi İmam Hatip İlköğretim Okulu	1150
5	Aşağı Çobanisa Kasabası Fevziye İlköğretim Okulu		27	30	Necatibey İlköğretim Okulu	425
6	Avni Gemicioğlu İlköğretim Okulu		125	31	Sancaklı Bozköy 75. Yıl İlköğretim Okulu	48
7	Bekir - Sacide - Filiz Keleşoğlu Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi		162	32	Sancaklı İğdecik Hayrullah Dıvrık İlköğretim Okulu	357
8	Çavuşoğlu İlköğretim Okulu		150	33	Salahaddin Eyyubi İmam Hatip İlköğretim Okulu	398
9	Dr. Ömer Faruk Meriç İlköğretim Okulu		112	34	Selimşahlar Ertürk İlköğretim Okulu	24
10	Fatih - Vefik Kitapçı İlköğretim Okulu		190	35	Spil İlköğretim Okulu	398
11	Gazi İlköğretim Okulu		300	36	Şehitler İlköğretim Okulu	300
12	Gediz İlköğretim Okulu		820	37	Şehzadeler Gediz Anadolu Lisesi	270
13	Hacıhaliller Şehit Hikmet Onan İlköğretim Okulu		28	38	TBMM 85. Yıl Çok Programlı Anadolu Lisesi	900
14	Halı İlköğretim Okulu		324	39	Tilki Süleymaniye İlköğretim Okulu	128
15	İsmet İnönü Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi		920	40	Vicdan Karaoğlu İlköğretim Okulu	580
16	İstiklal İlköğretim Okulu		280	41	Yeni Harmandalı Hasan Koca İlköğretim Okulu	52
17	Karagaçlı İlköğretim Okulu		115	42	Yeniköy Atatürk İlköğretim Okulu	422
18	Karaoğlu İlköğretim Okulu		240	43	Yeşilköy Şehit Gürkan Gökçek İlköğretim Okulu	86
19	Kazım Karabekir Anaokulu		80	44	Manisa İl Jandarma Komutanlığı	30.000
20	Kazım Karabekir İlköğretim Okulu		300	45	Manisa Valiliği	250
21	Lokman Hekim Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi		93	46	Manisa İl Nüfus ve Vatandaşlık Müdürlüğü	70
22	Manisa Kız Anadolu İmam Hatip Lisesi		425	47	Manisa İl Müftülüğü	180
23	Manisa Lisesi		262	48	Türkiye İstatistik Kurumu Manisa Bölge Müdürlüğü	120
24	Manisa Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi		282	49	Orman ve Su İşleri 4. Bölge Müdürlüğü	350
25	Merkez Efendi İlköğretim Okulu		210	50	Manisa Şehir Hastanesi	6000
				51	Celal Bayar Kampüsü Alanı	2000
				TOPLAM KAMU KURUM BAHÇESİ ALAN		51.725

5.1.7 Piknik alanları

Çizelge 5.8. Şehzadeler İlçesi Piknik Alan Bilgileri

ŞEHZADELER İLÇESİ PİKNIK ALANI BİLGİLERİ		
Kamusal Alanlar		Fotoğraf
1	Akpınar Piknik Alanı	
TOPLAM PİKNIK ALAN		8.435

5.1.8 Milli parklar

Çizelge 5.9. Şehzadeler İlçesi Milli Park Bilgileri

ŞEHZADELER İLÇESİ MİLLİ PARK BİLGİLERİ		
Kamusal Alanlar		Fotoğraf
1	Spil Dağı Milli Parkı	
TOPLAM MİLLİ PARK ALANI		31.144.992

5.2 Yunusemre İlçesi Kamusal Açık Yeşil Alanlar

Yunusemre ilçesinde 89 adet mahalle bulunmaktadır (www.sehzadeler.bel.tr). Rekreasyon alanları, mahalle ve kent parkları, cep parkları, çocuk oyun alanları ve çocuk bahçeleri parklar başlığı altında değerlendirilmiştir.

5.2.1 Parklar

Yunusemre ilçesi mahallelerinde yer alan park bilgileri aşağıda sunulmuştur.

Çizelge 5.10. Yunusemre İlçesi Park Bilgileri

YUNUSEMRE İLÇESİ PARK BİLGİLERİ							
Kamusal Alanlar		Fotoğraf	Alan Bilgisi (m ²)				
1	Atatürk Kent Parkı		70.000	9	Bozköy ÇKSM Parkı		800
2	Tarzan Parkı		1.850	10	Cakapark		20.300
3	Cemil Çöllü Parkı		15.760	11	Bahtiyar Tosunbaş Bulvarı Parkı		7.400
4	Center park		22.600	12	Akmescit mah. Park Alanlar		161
5	Esnaf ve Sanatkarlar Düğün Salonu Önü Park Alan		2500	13	Atatürk mah. Park Alanları		4.224
6	Cumartesi Pazaryeri Arkası Park Alan		12.850	14	Aynı alı mah. Park Alanları		581
7	Laleli ÇKSM Parkı		600	15	Barbaros mah. Park Alanları		1.422
8	Magnesia ÇKSM Parkı		750	16	Cumhuriyet mah. Park Alanları		4.462
				17	Fatih mah. Park Alanları		795

Çizelge 5.10. Yunusemre İlçesi Park Bilgileri (devamı)

18	Güzelyurt mah. Park Alanları		53.096	27	Mesir mah. Park Alanları		8.423
19	Hafsasultan mah. Park Alanları		10.912	28	Mutlu mah. Park Alanları		1.887
20	Kaynak mah. Park Alanları		2.920	29	Tevfikiye mah. Park Alanları		3.000
21	Keçiliköy mah. Park Alanları		2.050	30	Topçuasım mah. Park Alanları		3.600
22	Kuyualan mah. Park Alanları		145	31	Uncubozköy mah. Park Alanları		18.223
23	Lalapasa mah. Park Alanları		1.080	32	Yeni mah. Park Alanları		6.328
24	Laleli mah. Park Alanları		7.287	33	75. Yıl mah. Park Alanları		28.721
25	Fevzi çakmak mah. Park Alanları		6.180	34	50. Yıl mah. Park Alanları		30.176
26	Merkezefendi mah. Park Alanları		5.330	TOPLAM PARK ALAN BİLGİLERİ		356.412	

5.2.2 Bulvarlar

Çizelge 5.11. Yunusemre İlçesi Bulvar Bilgileri

YUNUSEMRE İLÇESİ BULVAR BİLGİLERİ					
Kamusal Alanlar	Fotoğraf	Alan Bilgisi (m²)			
1	5740 sok., 5789 sok. ve 5785 sok. Bulvarları	37.975	6	Karaçay Deresi Çevresi Bulvarları	107.800
2	Bahri Sarıtepe Bulvarı	14.400	7	Magnesia Önü Bulvarlar	11.800
3	Cakapark Akmescit Bulvarı	9.300	8	Manisa Menemen Yan Bulvarlar	16.250
4	Çevreyolu Orta Refüj	34.900	9	Mimar Sinan Bulvarı	75.500
5	Ingolstadt Bulvarı	6.060	10	Tarzan Bulvarı	7.500
6	Karaçay Deresi Çevresi Bulvarları	107.800	11	Yonca Kavşakları Çevresi Bulvarlar	30.800
			TOPLAM BULVAR ALAN		344.785

5.2.3 Mezarlıklar

Çizelge 5.12. Yunusemre İlçesi Mezarlık Alan Bilgileri

YUNUSEMRE İLÇESİ MEZARLIK ALAN BİLGİLERİ						
Kamusal Alanlar		Fotoğraf	Alan Bilgisi (m ²)			
1	Akçaköy Mah.		10.300	29	Emlakdere Mah. - 1	1.200
3	Akgedik Mah. - 1		1.380	30	Emlakdere Mah. - 2	7.200
4	Akgedik Mah. - 2		2.300	31	Emlakdere Mah. - 3	4.500
5	Asmacık Mah.		14.900	32	Evrenos Mah. - 1	8.000
6	Avdal Mah. - 1		2.000	33	Gökbel Mah. - 1	1.964
7	Avdal Mah. - 2		319	34	Gökbel Mah. - 2	3.944
10	Beydere Mah.		4.100	35	Gökpeler Mah. - 1	5.148
11	Bostanlar Mah. - 1		2.100	36	Gökpeler Mah. - 2	4.661
12	Bostanlar Mah. - 2		1.068	37	Gülbahçe Mah. - 1	9.500
13	Bostanlar Mah. - 3		2.116	38	Gülbahçe Mah. - 2	6.900
14	Büyüksümbüller Mah. - 1		7.500	39	Gülbahçe Mah. - 3	2.841
15	Büyüksümbüller Mah. - 3		2.100	40	Gürle Mah. - 1	5.956
16	Çamlıca Mah.		3.766	41	Gürle Mah. - 2	1.584
17	Davutlar Mah. - 1		3.400	42	Gürle Mah. - 3	3.376
18	Davutlar Mah. - 2		1.700	43	Horozköy Mah. - 1	6.353
19	Davutlar Mah. - 3		2.200	44	Horozköy Mah. - 2	7.825
20	Dazyurt Mah. - 1		1.350	45	Kale Mah.	11.925
21	Dazyurt Mah. - 2		1.950	46	Karaahmetli Mah. - 1	6.000
22	Demirci Mah.		5.800	47	Karaahmetli Mah. - 2	42.100
23	Durastılı Mah. - 1		2.100	48	Karaali Mah. - 1	3.640
24	Durastılı Mah. - 2		2.600	49	Karaali Mah. - 2	3.050
25	Düzlen Mah. - 1		600	50	Karahüseyinli Mah.	18.600
26	Düzlen Mah. - 2		840	51	Karakılınçlı Mah. - 1	6.000
27	Efkaftekke Mah. - 1		1.624	52	Karakılınçlı Mah. - 2	1.840
28	Efkaftekke Mah. - 2		620	54	Karakoca Mah. - 1	1.463
				55	Karakoca Mah. - 2	8.248
				56	Karakoca Mah. - 3	1.200

Çizelge 5.12. Yunusemre İlçesi Mezarlık Alan Bilgileri (devamı)

57	Karayüçcihacılar Mah.		2.640	86	Sakallı Mah.		9.600
58	Kayapınar Mah. - 1		3.250	87	Sarıahmetli Mah.		3.900
59	Keçiliköy Mah. - 1		7.780	88	Sarınasuhlar Mah.		4.300
60	Keçiliköy Mah. - 2		2.352	89	Sarın Mah. - 1		10.000
61	Keçiliköy Mah. - 3		503	90	Sarın Mah. - 2		1.236
62	Kışla Mah.		3.400	91	Siyetli Mah.		13.000
63	Kocakoru Mah.		9.000	92	Sümbülepe Mah.		500
64	Koruköy Mah.		8.400	93	Sümbülepe Mah. - 2		460
65	Kozaklar Mah.		21.750	94	Süngüllü Mah. - 1		4.800
66	Küçükbelen Mah. - 1		1.440	95	Süngüllü Mah. - 2		2.000
67	Küçükbelen Mah. - 2		3.500	96	Süngüllü Mah. - 3		2.296
68	Küçüksümbüller Mah.		6.800	97	Şamar Mah. - 1		2.200
69	Makdan Mah. - 1		3.000	98	Şamar Mah. - 2		1.700
70	Makdan Mah. - 2		10.800	99	Turgutalp Mah.		500
71	Mollasüleymanlı Mah.		640	100	Türkmenköy Mah. - 1		7.320
72	Muradiye Mah. - 1		6.450	101	Türkmenköy Mah. - 2		504
73	Muradiye Mah. - 2		2.928	102	Uzunburun Mah. - 1		3.660
74	Muslih Mah.		105.000	103	Uzunburun Mah. - 2		4.600
75	Örneköy Mah.		3.300	104	Uzunburun Mah. - 3		2.300
76	Ösmancalı Mah.		4.525	105	Uzunlar Mah. - 1		26.725
77	Ötmanlar Mah.		2.100	106	Uzunlar Mah. - 2		1.175
78	Örencik Mah.		105.000	107	Yağcılar Mah.		43.750
79	Örselli Mah. - 1		600	108	Yayla Mah.		4.000
80	Örselli Mah. - 2		2.300	109	Yunudağ Köşeler Mah. - 1		1.200
81	Örselli Mah. - 3		1.186	110	Yunudağ Köşeler Mah. - 2		5.200
82	Pelitalan Mah.		11.500	111	Yunudağ Yenice Mah. - 1		4.000
83	Pınarköy Mah.		5.000	112	Yunudağ Yenice Mah. - 2		4.600
84	Recepil Mah. - 1		1.175	113	Yunudağ Yenice Mah. - 3		671
85	Recepil Mah. - 2		22.073	TOPLAM MEZARLIK ALAN		788.342	

5.2.4Stadyum ve spor alanları

Çizelge 5.13.Yunusemre İlçesi Spor Alan Bilgileri

YUNUSEMRE İLÇESİ SPOR ALANLARI			
Kamusal Alanlar		Fotoğraf	Alan Bilgisi (m ²)
1	Ertuğrul Dilek Spor Alanı		1.200
2	Fikri Bayıl Spor Alanı		6.300
3	Karaali Spor Alanı		2.500
4	Mümin Özkasap Spor Alanı		8.000
5	Necmi Temizel Spor Alanı		12.700
6	Olimpik Yüzme Havuzu Spor Alanı		5.000
7	Tarık Almış Spor Alanı		5.700
8	Tevfik Lav Spor Alanı		10.500
TOPLAM			51.900

Yunusemre ilçesinde stadyum ile eğlence ve fuar alanı bulunmamaktadır.

5.2.5 Kamu kurum bahçeleri

Çizelge 5.14. Yunusemre İlçesi Kamu Kurum Bahçesi Bilgileri

YUNUSEMRE İLÇESİ KAMU KURUM BAHÇESİ BİLGİLERİ				
Kamusal Alanlar	Fotoğraf	Alan Bilgisi (m ²)		
1 10 Ekim İlkokulu		108	26 Halit Gorgülü Anadolu Lisesi	100
2 10 Ekim Ortaokulu		410	27 Hasan Fırat Anaokulu	15
3 23 Nisan Ulusal Egemenlik İlkokulu		63	28 İMKB Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	322
4 Abdülhamid Han İmam Hatip Ortaokulu		125	29 Kanuni Sultan Süleyman Ortaokulu	80
5 Ahmet Yesevi İmam Hatip Ortaokulu		280	30 Kemal Pınar İlkokulu	118
6 Akgeçdik İlkokulu		38	31 Laleli İlköğretim Okulu	92
7 Atabey Anaokulu		0	32 Mahidevran Anaokulu	10
8 Atatürk Ortaokulu		196	33 Mالدان Ortaokulu	97
9 Bağyolu İlkokulu		50	34 Manisa Cumhuriyet Anadolu Lisesi	118
10 Barbaros Şehit Mehmet Savunmaz İlköğretim Okulu		197	35 Manisa Fen Lisesi	310
11 Cemal Ergün İlköğretim Okulu		60	36 Manisa Güzel Sanatlar Lisesi	140
12 Cemal Ergün Ortaokulu		132	37 Manisa Hasan Türek Anadolu Lisesi	85
13 Cumhuriyet İlkokulu		330	38 Manisa Merkez Osmaniye İmam Hatip Ortaokulu	38
14 Çağatay Uluçay İlköğretim Okulu		31	39 Manisa Sosyal Bilimler Lisesi	196
15 Çamlıca İlkokulu		22	40 Manisa Tarzanı Ahmet Bedevi İlköğretim Okulu	130
16 Çukurova Kimya Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi		507	41 Manisa Ticaret Borsası Anadolu Lisesi	278
17 Dündar Çiloğlu Anadolu Lisesi		300	42 Manisa TOBB Bülent Koymaz Fen Lisesi	119
18 Düzlen İlkokulu		17	43 Manisa TOKİ Çok Programlı Anadolu Lisesi	155
19 Emlakdere Şehit Ferhat Alakuş İlkokulu		118	44 Mehmet Akif Ersoy Anadolu Lisesi	119
20 Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi		175	45 Mehmet Süphü Egemen İlköğretim Okulu	90
21 Fatih Anadolu Lisesi		290	46 Mehmet Süphü Egemen Ortaokulu	15
22 Gorgülüler Ortaokulu		12	47 Merkez Efendi Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	25
23 Hafsa Sultan İlkokulu		142	48 Mesir Ortaokulu	170
24 Hafsa Sultan İlköğretim Okulu		290	49 Muradiye Anadolu Lisesi	120
25 Halil Yurtseven İlkokulu		25	50 Muradiye Atatürk Ayser - Kani Çalikel İlkokulu	230
			51 Muradiye Atatürk Ayser Kani Çalikel Ortaokulu	30
			52 Muradiye Cumhuriyet İlköğretim Okulu	155

Çizelge 5.14. Yunusemre İlçesi Kamu Kurum Bahçesi Bilgileri (devamı)

53	Muradiye Cumhuriyet Ortaokulu		30	80	Vestel Ortaokulu		100
54	Nihal Akçura Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi		245	81	Yıllaylar Birliği Anaokulu		12
55	Organize Sanayi İlköğretim Okulu		123	82	Yağcılar Nebahat Ölmezoglu İlkokulu		140
56	Osmancalı Çok Programlı Anadolu Lisesi		176	83	Yağcılar Nebahat Ölmezoglu Ortaokulu		100
57	Ömer Ege İlkokulu		52	84	Yenice İlkokulu		113
58	Ömer Ege Ortaokulu		383	85	Yukarı Emlakdere İlkokulu		100
59	Pelitalan İlköğretim Okulu		260	86	Yukarı Kayapınar İlkokulu		37
60	Pelitalan Ortaokulu		50	87	Yunus Emre Anadolu İmam Hatip Lisesi		132
61	Polinas Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi		784	88	Yunusemre Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi		260
62	Receppli İlkokulu		25	89	Manisa Büyükşehir Belediye Başkanlığı		150
63	Sakarya Anaokulu		38	90	Manisa Adliye Sarayı		4.000
64	Saruhanbey Ortaokulu		25	91	Manisa Celal Bayar Üniversitesi Uncubozköy Ka		2500
65	Şekiz Eylül Kemal - Neşen Dömekeli İlköğretim okulu		52	92	Manisa Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkan		120
66	Siyekli İlkokulu		25	93	Manisa İl Sağlık Müdürlüğü		850
67	Şehit Fatih Kulu Kız Anadolu İmam Hatip Lisesi		50	94	Manisa İl Emniyet Müdürlüğü		5.000
68	Şehit Ömer Halisdemir Ortaokulu		25	95	Manisa Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü		1.600
69	Şehit Türkmen Tekin Anaokulu		60	96	Manisa Vergi Dairesi Başkanlığı		120
70	Şehzadeler İlköğretim Okulu		165	97	Manisa Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü		720
71	Taytanlı İlhan İlköğretim Okulu		200	98	Manisa Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü		2750
72	TOKİ İlköğretim Okulu		510	99	Yunusemre Belediyesi		1.750
73	Türk Hava Kurumu İlkokulu		85	##	Manisa Devlet Hastanesi		2.400
74	Üçpınar Yıldızhanım Ortaokulu		62	TOPLAM KAMU KURUM BAHÇESİ ALAN			34.306
75	Üçpınar Yıldızhanım İlköğretim Okulu		70				
76	Üzümcüler İsa Artunç İlköğretim Okulu		87				
77	Vakıfbank - Türkbirliği İlköğretim Okulu		415				
78	Vakıfbank - Türkbirliği Ortaokulu		55				
79	Valide Sultan Anaokulu		25				

5.2.6 Piknik alanları

Çizelge 5.15. Yunusemre İlçesi Piknik Alan Bilgileri

YUNUSEMRE İLÇESİ PİKNIK ALANI BİLGİLERİ		
Kamusal Alanlar	Fotoğraf	Alan Bilgisi (m ²)
1 Ortaköy Piknik Alanı		150.000
TOPLAM PİKNIK ALANI:		150.000

5.2.7 Tabiat parkları

Çizelge 5.16. Yunusemre İlçesi Tabiat Parkı Bilgileri

YUNUSEMRE İLÇESİ		
Kamusal Alanlar	Fotoğraf	Alan Bilgisi (m ²)
1 Mesir Tabiat Parkı		120.444
2 Süreyya Tabiat Parkı		48.476
TOPLAM TABİAT PARKI ALANI:		168.920

5.2.8 Milli Parklar

Çizelge 5.17. Yunusemre İlçesi Milli Park Bilgileri

YUNUSEMRE İLÇESİ MİLLİ PARK BİLGİLERİ		
Kamusal Alanlar	Fotoğraf	Alan Bilgisi (m ²)
1 Spil Dağı Milli Parkı		23.401.290
TOPLAM MİLLİ PARK ALANI:		23.401.290

5.3 Şehzadeler ve Yunusemre İlçeleri Kamusal Açık Yeşil Alan Verilerinin Karşılaştırması

Çizelge 5.18. Şehzadeler ve Yunusemre İlçelerinin Nüfus ve Yüzölçümü Verileri (www.manisavaliligi.gov.tr)

Veri Cinsi	Şehzadeler İlçesi	Yunusemre İlçesi
Yüzölçümü (km ²)	515	549
Nüfus	171.116	239.324

5.3.1 Şehzadeler ilçesi kamusal açık yeşil alan verileri

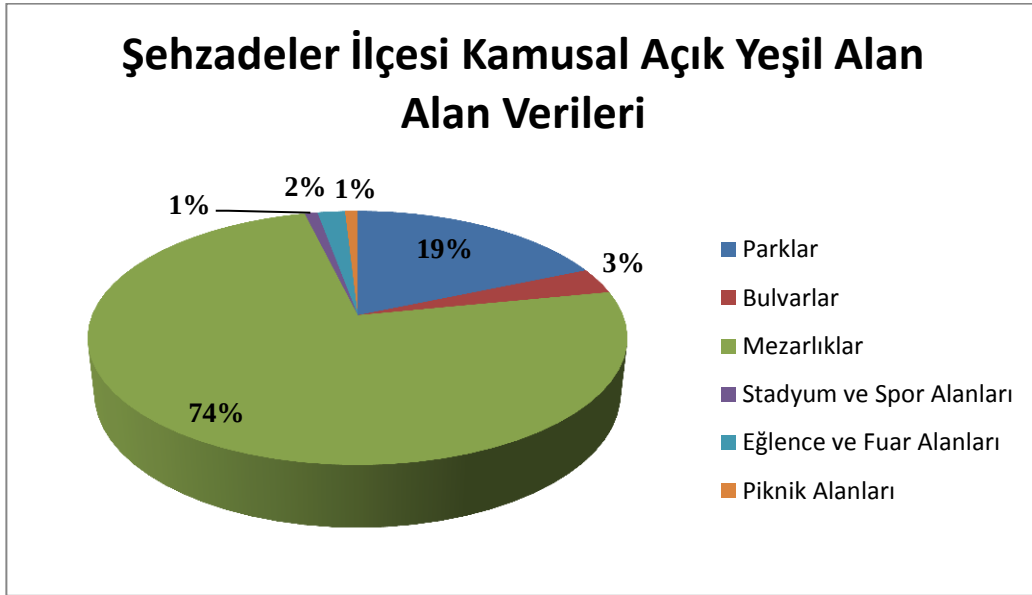
Çizelge 5.19. Şehzadeler ilçesi Kamusal Açık Yeşil Alan Bilgileri

ŞEHZADELER İLÇESİ KAMUSAL AÇIK YEŞİL ALAN BİLGİLERİ		
No	Kamusal Açık Yeşil Alan	Kamusal Açık Yeşil Alan Yüzey Bilgisi
1	Parklar	172.919
2	Bulvarlar	30.452
3	Mezarlıklar	690.260,50
4	Stadyum ve Spor Alanları	8.500
5	Eğlence ve Fuar Alanları	18.200
6	Piknik Alanları	8.435
GENEL TOPLAM		928.766,50

Şehzadeler ilçesi 06/12/2012 tarih ve 24489 resmi gazete karar numaralı “Ondört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması İle Bazı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” ile kurulmuş bir merkez ilçedir. İlçe; 515 km²lik yüzölçümü ve 171.116 kişilik nüfusa sahiptir. Yukarıdaki veriler ışığında Şehzadeler ilçesinde kişi başına düşen yeşil alan miktarı 5,42m²’dir.

Şehzadeler ilçesi kanundan önce merkez olarak anılan bölümün büyük bir çoğunluğunu kapsamakta ve ilin doğu yakasını kapsamakta idi. Kanundan sonra merkez ilçe olmasıyla birlikte önceki zamanlarda yapılmış olan yeşil alanların

çoğunluğuna sahip olmuştur ve halen gelişmeye devam etmekte olan bir ilçedir. Şehzadeler ilçesinde toplam 65 adet mahalle bulunmaktadır.

Şekil 5.1. Şehzadeler İlçesi Kamusal Açık Yeşil Alanların Yüzde Olarak Dağılımları.

5.3.2 Yunusemre ilçesi kamusal açık yeşil alan verileri

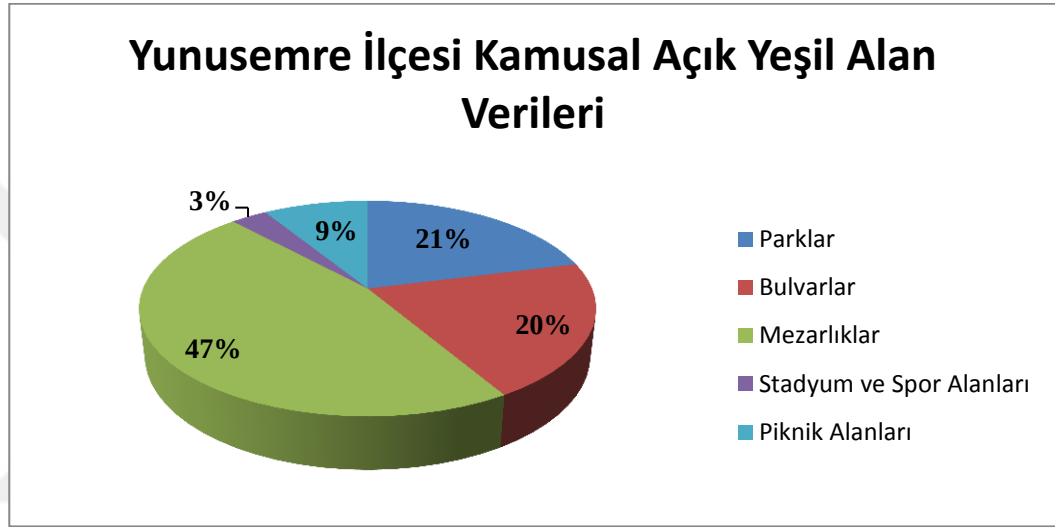
Çizelge 5.20. Yunusemre İlçesi Kamusal Açık Yeşil Alanlar Grafik Gösterimi

YUNUSEMRE İLÇESİ KAMUSAL AÇIK YEŞİL ALAN BİLGİLERİ		
No	Kamusal Açık Yeşil Alan	Kamusal Açık Yeşil Alan Yüzey Bilgisi
1	Parklar	356412
2	Bulvarlar	344785
3	Mezarlıklar	788342
4	Stadyum ve Spor Alanları	51.900
6	Piknik Alanları	150.000
GENEL TOPLAM		1.691.439,00

Manisa ili Yunusemre ilçesi 06/12/2012 tarih ve 28489 resmi gazete karar numaralı “Ondört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” ile kurulmuş bir merkez ilçedir. Yunusemre ilçesi 549 km²lik yüzölçümü

ve 239.324 kişilik nüfusa sahiptir. Yukarıdaki veriler ışığında Yunusemre ilçesinde kişi başına düşen yeşil alan miktarı 7,06 m²'dir.

Yunusemre ilçesi de kanundan önceki merkez olarak anılan bölümün bir kısmı ile şehrin batı bölümünden oluşmaktadır. Ancak Şehzadeler ilçesinde göre daha çok kırsal mahalle içermektedir. Yunusemre ilçesinde 89 adet mahallenin 65 adedi kırsal mahalle olarak tanımlanmakta ve çoğunlukla tarım arazileri karşımıza çıkmaktadır.

Şekil 5.2. Yunusemre İlçesi Kamusal Açık Yeşil Alanların Yüzde Olarak Dağılımları.

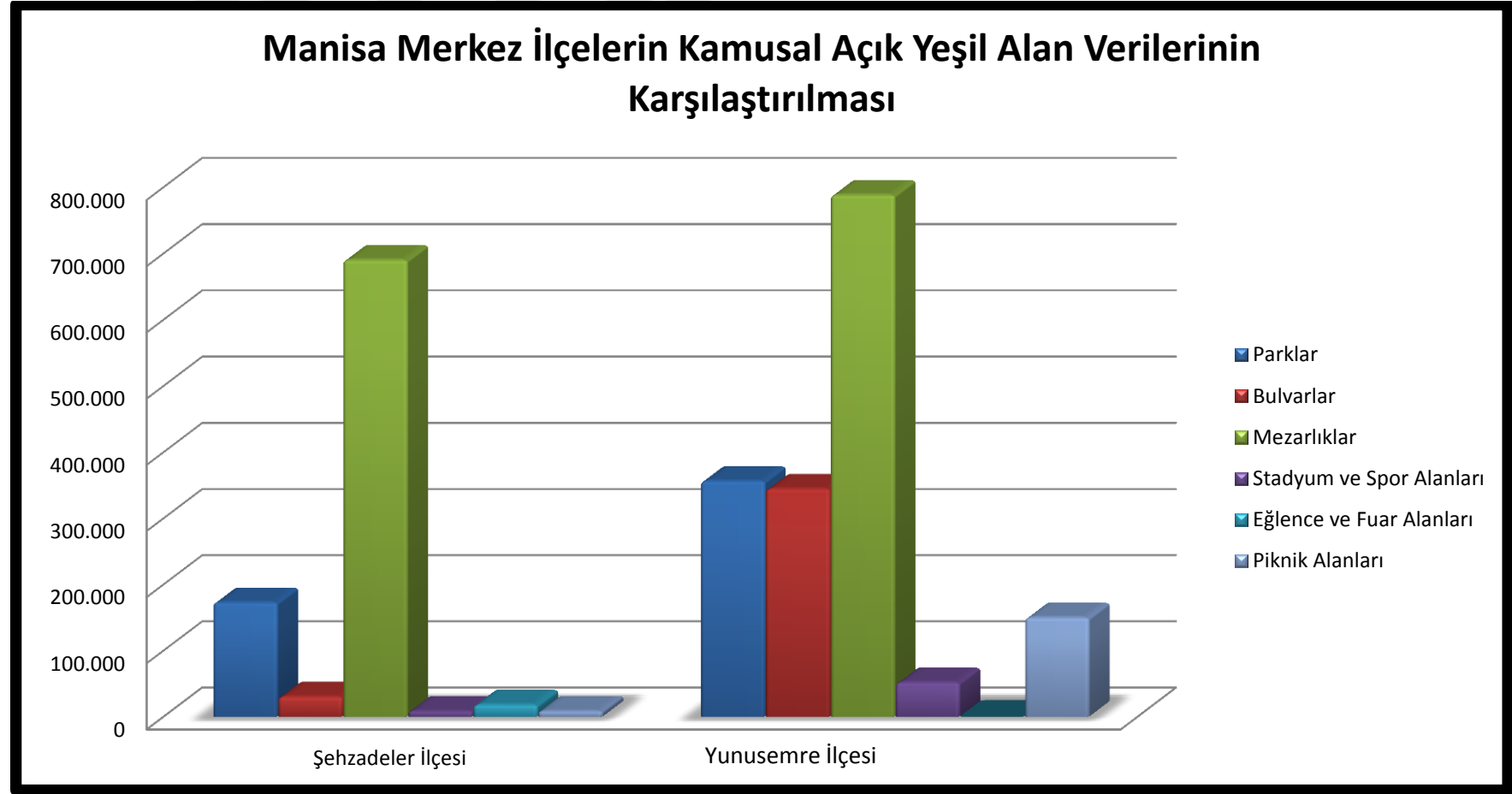
5.3.3 Şehzadeler ve Yunusemre İlçeleri Karşılaştırma

Tez konusu kamusal açık yeşil alanlar; İmar Yönetmeliği'nde geçen kişi başına düşen aktif yeşil alan oranına göre değerlendirildiğinden, pasif yeşil alan sınıfında yer alan tabiat parkları, milli parklar ve kamu kurum bahçeleri değerlendirme dışı bırakılmıştır.

Çizelge 5.21. Şehzadeler ve Yunusemre İlçeleri Karşılaştırma

No	KAMUSAL AÇIK YEŞİL ALAN	Şehzadeler İlçesi	Yunusemre İlçesi
		Alan Bilgisi (m ²)	Alan Bilgisi (m ²)
1	Parklar	172.919	356.412
2	Bulvarlar	30.452	344.785
3	Mezarlıklar	690.260	788.342
4	Stadyum ve Spor Alanları	8.500	51.900
5	Eğlence ve Fuar Alanları	18.200	-
7	Piknik Alanları	8.435	150.000
GENEL TOPLAM		928.766	1.691.439
Kişi Başına Düşen Yeşil Alan Miktarı		5,42	7,06

Şehzadeler ilçesi ve Yunusemre ilçesi karşılaştırıldığında Yunusemre ilçesinin park alanlar, bulvarlar, mezarlıklar, milli parklar, spor alanları, okul bahçeleri ve piknik alanları sınıfında Şehzadeler ilçesine oranla yeşil alan miktarının daha fazla olduğu görülmektedir (Çizelge 5.21). Şehzadeler ilçesi il genelinde imar planına göre incelendiğinde, ilin en yoğun konut ve ticaret alanına sahip olduğu gözlenmektedir. Şehrin tarih boyunca yerleşmenin en yoğun bölge olması ve buna bağlı olarak betonlaşma ve insanların ihtiyaçları doğrultusunda belirlenen kullanım alanlarının yoğunluğu sebebiyle yeşil alan miktarının daha az olduğu tespit edilmiştir. Buna karşın Yunusemre ilçesi Manisa ilinin en hızlı gelişmekte olan ilçelerinden biri olmakla birlikte konut alanları açısından en fazla talebin olduğu ve en fazla yatırımın yapıldığı ilçe konumundadır.

Şekil 5.3. Manisa Merkez İlçelerin Kamusal Açık Yeşil Alan Karşılaştırması.

Tüm bu veriler ışığında Manisa il merkezinde kişi başına düşen yeşil alan miktarının 6,38 m² olduğu merkez ilçeler bazında ise Şehzadeler ilçesi 5,42 m²; Yunusemre ilçesinde ise 7,06 olduğu görülmektedir. Yunusemre ile Şehzadeler ilçesi arasında özellikle bulvarlar ve piknik alanları sınıfında büyük bir fark göze çarpmaktadır. Bulvarlar sınıfında Manisa Büyükşehir Belediyesi'nin Mart 2012 tarihinde Karayolları Genel Müdürlüğü ile yaptığı protokole istinaden Yunusemre ilçesinden geçen İzmir-İstanbul çevre yolu orta refüj ve yan yollar ile çevresinde bulunan yolların tamamına bitkisel peyzaj uygulaması yapılmış; bu da arada ciddi bir fark olmasına sebep olmuştur.

Aynı zamanda Şehzadeler ilçesinde yer alan piknik alanı sınıfında Akpınar piknik alanı yıllardır atıl bir durumda bulunmakta ve hem büyükşehir hem de ilçe belediyesi tarafından herhangi bir yatırım yapılmadığı için çoğu kişi tarafından talep görmemektedir. Buna karşın Yunusemre ilçesinde bulunan Ortaköy piknik alanına Yunusemre belediyesi yeni düzenlemeler yapmış hatta içine 2 adet biyolojik gölet uygulaması yapmıştır. Bu da kullanım alanının da genişliği ve çeşitliliği sebebiyle talep edilen bir konumda bulunmasıyla birlikte daha aktif bir kullanıma yol açmaktadır.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Kalkınmakta olan ülkemizde, kırdan kente doğru hızlı ve yoğun bir göç yaşanmakta ve yerleşimlerimiz planlı veya plansız aglomerasyona uğramaktadır. Bunun sonucu, endüstri, konut ve turizm gibi sektörlerin kıyı bölgelerimizin değerli tarım arazilerini, orman alanlarını, yaylalarını yok ederek gelişmesi, ülkemizin geleceği açısından endişe verici bir durumdur (Atabay, 2002).

1950’li yıllardan bu yana teknolojik ve ekonomik kalkınma süreci yaşayan Türkiye’nin büyük şehirlerinin, kırsal alanlardan aldığı göç ile nüfusları hızlı bir şekilde artmakta ve kontrolsüz büyümektedir. Son elli yıllık süreçte özellikle metropol şehirlerdeki bu nüfussal ve yapısal yığılmalar birbirleriyle bütünleşmeyen altyapısız yeni yerleşim dokularının gelişmesine ve giderek sosyal, ekonomik, kültürel ve ekolojik sorunların gündeme gelmesine neden olmuştur (Atabay, 2001).

Kentleşme olgusu ile artan nüfus paralelinde ortaya çıkan yapılaşma ihtiyacı yeşil alanların planlı ve homojen bir şekilde gelişmesini engellemektedir. Ülkemizdeki kentlerin en büyük sorunlarından biri; yeşil alanların dünya standartlarının altında ve yetersiz kalmasıdır.

Kent planlama çalışmalarında planlanacak bölgenin konumuna, nüfus artış hızına ve gelişme hedef ve stratejilerine bağlı olarak kitle yeşil alan ilişkisinin kurulması şarttır. Bu noktada kent imar planlarının hazırlanması ve alan kullanım kararlarının belirlenmesi oldukça önemlidir. Ancak ülkemizde bu planlar çoğu kez planlandığı şekilde uygulamaya geçirilememektedir. Hedeflenen nüfusun kısa sürede aşılması ve çarpık şehirleşmenin olması bu durumu tetiklemektedir.

Ülkemizde birçok şehirde yaşanan önemli sorunlardan bir de kaçak yapılaşma ve gecekondulaşmanın önlenememesidir. Köyden kente iş olanakları için göç eden insanların barınma ihtiyaçlarını gidermek için boş arazilere rastgele konumlandıkları yapılar, bugün imar planlarının uygulanmamasını etkileyen en ciddi darboğazlardan birini oluşturmaktadır.

İmar planı sürecinden uygulama aşamasına kadar olan süreçte, yerel yönetimlere ciddi görevler düşmektedir. Belediyeler kendi mücavir alan sınırları dahilinde Çevre ve Şehircilik Bakanlığı onayıyla uygulama imar planlarını hazırlamaktadırlar. Bu planlarda şehrin sahip olduğu doğal ve kültürel özelliklere göre şehrin kullanım alanları belirlenmektedir. Buna göre konut alanları, ticaret alanları, ibadet yerleri, parklar, meydanlar gibi şehrin fonksiyonları belirlenmekte ve kullanılması sağlanmaktadır.

Bu tez çalışmasında; Manisa ilinin 06/12/2012 tarih ve 28489 resmi gazete karar numaralı “Ondört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” ile merkez ilçe konumuna getirilmiş olan Şehzadeler ve Yunusemre ilçelerinin sahip olduğu aktif ve pasif kamusal açık yeşil alanlar ele alınmıştır. Bu çalışmada; kamu kurum ve kuruluşları ile yapılan görüşmelerde, MBB ile yapılan görüşmelerde, Şehzadeler ve Yunusemre ilçe belediyesi İmar ve Şehircilik Daire müdürlükleri ile Park ve Bahçeler Müdürlükleri ile yapılan görüşmelerde elde edilen veriler kullanılmıştır. MBB yoluyla Yunusemre ve Şehzadeler ilçesinin merkezinde yer almayan mahallelere ait park, bulvar, yeşil alan ve piknik alanları gibi tüm sınıflarda veri alınması sağlanmıştır. MEB ile yapılan görüşmelerde okullarla ilgili gözlem gücü ve literatür taramaları ile elde edilen veriler karşılaştırılmıştır.

Elde edilen tüm veriler ışığında Manisa il merkezine ait kamusal açık yeşil alanlar tespit edilmiş; TÜİK verilerine istinaden elde edilen nüfus verileri yardımıyla kişi başına düşen yeşil alan miktarı hesaplanmıştır. Bu hesaplama sonucunda Şehzadeler ilçesinde birey başına düşen yeşil alan miktarı 5,42 m² iken Yunusemre ilçesinde 7,06 m² olarak karşımıza çıkmaktadır. İki merkez ilçe arasındaki fark kırsal alanların oranına, şehirleşme ve betonlaşmaya, nüfusa, yapılan yatırımlara ve çeşitli faktörlere bağlı olarak farklılık göstermektedir.

Bu bağlamda 5 yıldır faaliyet gösteren ilçe belediyelerinin çalışmasının da etkisi büyüktür. Şehzadeler ilçe sınırları dahilinde yer alan parkların çoğunun eski dönemlerden beri varolagelmesi ile Yunusemre ilçesinde tarım alanlarının fazla olması yeşil alanların az olması yani eksiğin daha büyük olması sebebiyle daha büyük yatırıma ev sahipliği yapmış olması aradaki farklardan biri olarak göze çarpmaktadır.

Çizelge 6.1. Dünyada Bulunan Bazı Şehirlere Göre Kişi Başına Düşen Yeşil Alan Miktarı
http://www.ktu.edu.tr/dosyalar/silvikultur_c858b.pdf

Şehir	Nüfus	Yeşil Alan / kişi (m ²)
Edinburg	477.660	144.59
Espoo	250.511	140.00
Viyana	1.598.626	125.44
Marsilya	850.602	118.22
Zürih	376.088	111.91
Helsinki	600.551	102.86
Leipzig	535.160	93.65
Warsaw	1.716.855	68.49
Lodz	750.125	65.60
Krakow	756.666	65.45
Budapeşte	1.740.041	61.80
Alphen Van Den Rijn	72.674	57.15
Nantes	283.025	57.00
Curitiba (Brezilya)	1.764.540	52.00
Antwerp	493.517	51.50
Genoa	606.070	49.39
Dublin	525.383	40.00
Berlin	3.501.872	37.84
Montpellier	255.080	33.00
Bern	125.681	30.51
Rotterdam	615.752	28.30
Ljubljana	255.115	25.97
Rennes	206.604	25.27
New York	8.244.910	23,10
Birmingham	992.400	20.00
Turin	905.352	19.44
Madrid	3.284.110	14.00
Salzburg	148.521	13.44
Toronto	2.615.060	12,60
Sarayevo	321.000	11.00
Santiago (Chile)	6.026.797	10.00
Malaga	568.305	7,79
Barcelona	1.621.537	5,60
İstanbul	13.483.052	5.00
Tokyo	13.222.760	3.00
Buenos Aires	2.891.082	1,90

Dünyada bulunan çeşitli şehirlere ait kişi başına düşen yeşil alan miktarları yukarıdaki tabloda görülmektedir (Şekil 6.4). Bu tabloya göre en yüksek oranların Edinburgh,, Espoo, Viyana, Marsilya, Zürih ve Helsinki; en düşük oranların ise Buenos Aires, Tokyo, İstanbul, Barcelona ve Malaga olduğu görülmektedir. Rennes, Rotterdam, Bern, Berlin, Cenova, Budapeşte ve Leipzig gibi şehirlerin de kişi başına düşen yeşil alan miktarlarının, ortalamanın üstünde olduğu göze çarpmaktadır. Bu sonuçlardan da anlaşılabacağı gibi dünya kentlerinde ortalama yeşil alan miktarı % 30 civarındadır.

Örneğin; İspanya'nın Madrid kentinin % 5'i yeşil alanla kaplı iken Slovenya'nın Bratislava kentinin yaklaşık % 60'ı yeşil alandır. Benzer şekilde yeşil alanların oranı İngiltere'de yaklaşık % 15, Belçika'da % 9, Yunanistan'da % 4, Macaristan'da % 53, Hollanda'da ise % 19-22 (228 m²/birey) arasında değişim gösterdiği anlaşılmaktadır (Konijnendijk, 2003).

Sanayi toplumuna geçiş sürecini yaşayan ülkemizde hızlı kentleşmenin sonucu çevre kirliliği artmakta, birey başına düşen yeşil alan miktarı azalmakta, yeşile olan özlem artmaktadır. Bu durum her geçen gün artarak devam etmektedir. Gelişmiş ülkelerde birey başına düşen yeşil alan miktarı 25-30 m² iken bu değer ülkemiz şehirlerinde 1-9 m² aralığında değişmektedir (Şekil 6.1, 6.2, 6.3 ve 6.4).

Ülkemizde 2 Eylül 1999 tarih ve 23804 resmi gazete karar sayılı "İmar Planı Yapılması ve Değişikliklerine Ait Esaslara Dair Yönetmelik" le kişi başına düşmesi gereken aktif yeşil alan miktarı 10 m² ye çıkarılmıştır. Ancak Manisa ilinde yapılan bu araştırma ile de görülmektedir ki; yasalarca belirlenen yeşil alan miktarının altında oranlara sahip bulunmaktayız.

Hem Avrupa şehirlerinden alınan örnekte hem de ülkemiz şehirlerinden başta İstanbul olmak üzere daha birçok ilde sahip olunan değerler göstermektedir ki; kişi başına düşen yeşil alan miktarı yasal değerlerin altında bulunmaktadır.

Şekil 6.1. Pekin Şehrinden Bir Görünüm. <https://www.aydinlik.com.tr/cevre/2017-mart/pekin-deki-yesil-arazi-oraninda-buyuk-artis>

Şekil 6.2. Madrid Şehrinden Bir Görünüm. <http://hayatim Yolculuk.blogspot.com/2015/01/munih-yesil-ve-planl-bir-sehir-munich.html>

Şekil 6.3. İstanbul Şehrinden Bir Görünüm <https://www.haberturk.com/hangi-ilce-ne-kadar-yesil-2294962>

Şekil 6.4. İzmir Şehrinden Bir Görünüm, <https://tr.pinterest.com/pin/451204456390895360/?lp=true>

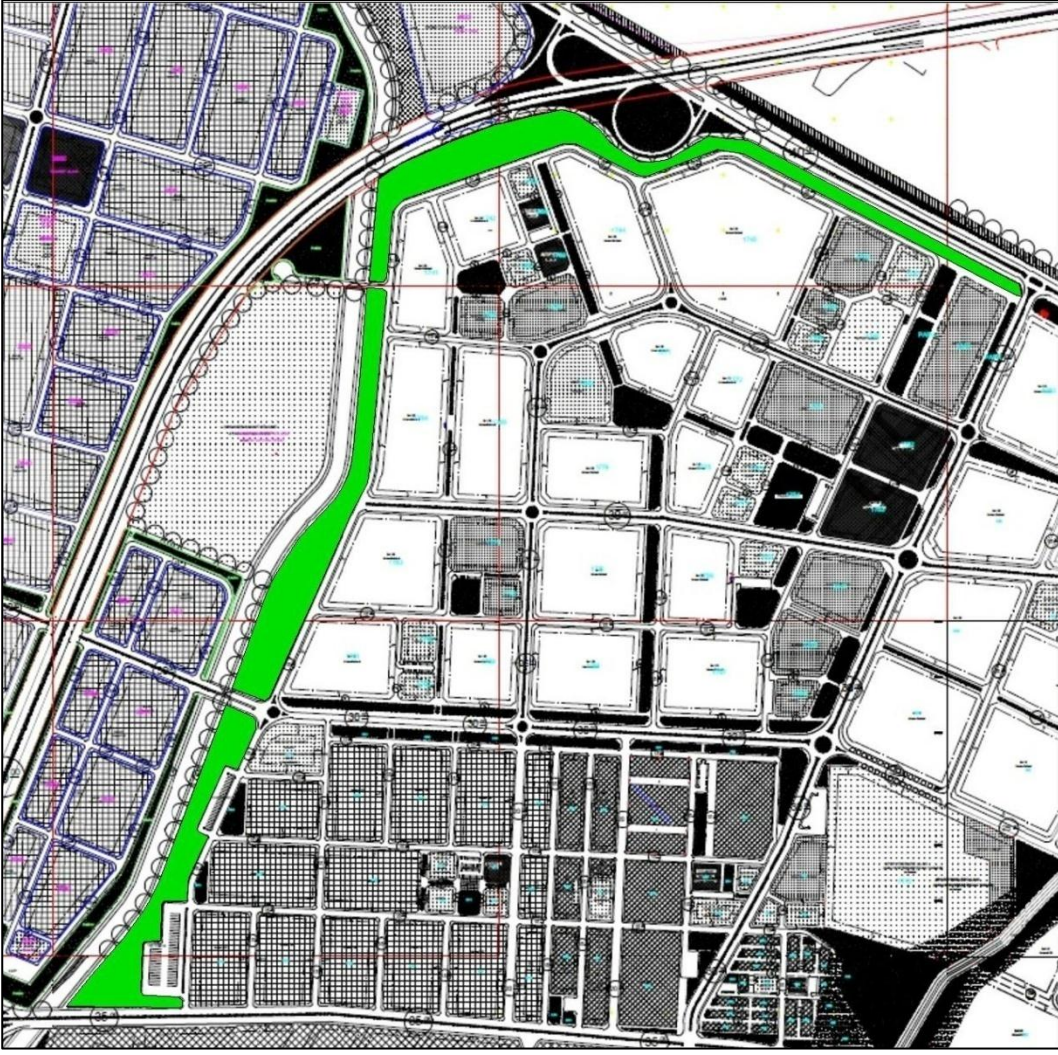
Manisa ili merkez ilçelerinde en fazla göze çarpan unsur; ilçe sınırlarının belirlenmesi üzerinden henüz 5 yıl geçmiş olması ve iki ilçenin de gelişmekte olan ilçe statüsünde bulunmasıdır. 2012 yılından önce merkezde yapılan çalışmaların bir kısmı ilçe sınırları içerisine dahil edilmiş olsa da kırsal mahallelerde tarım alanlarının yoğunluğu ve altyapı çalışmalarının da henüz tamamlanmamış olması sebebiyle yeşil alan oluşumunda gecikmeler oluşmaktadır. Ancak henüz gelişimini tamamlamamış olmasının bazı avantajları da bulunmaktadır. Örneğin

uygulama imar planına sahip olmayan yerlerin planlama esaslarına uyularak düzenli ve orantılı yeşil alanlar oluşturulması, uygulamada kolaylık sağlayacaktır. Yeşil alanların artırılması hususunda yapılabilecek öneriler;

- İmar planı olmayan plansız mahallelerin imar planın yaptırılması,
- İmar planlarında tanımlanan yeşil alanların uygulamaya dönüştürülmesi,
- Yapılaşmanın devam ettiği bölümlerde bütüncül yaklaşımlarla yeşil alan oluşturulmasının hedeflenmesi,
- Manisa ili genelinde bir yeşil alan sisteminin oluşturulması,
- Kent içinde zamanla çeşitli sebeplerle atıl durumda olan kent içi boşluklarının yeşil alan olarak ayrılması düşünülebilir.

Özdindar, (2015)'e göre, kentlerde her 100.000 kişi için 1 kent park önerisi getirilmektedir. Manisa gibi merkez nüfusu 250.000'in üzerinde olan bir kent için 2. ve 3. kent park önerisi getirmek mümkündür. Bunun yanı sıra bulunduğu coğrafi konum ve sahip olduğu ticari imkanlar sayesinde çevre illerden sürekli ziyaretçi sağlanan bir kentte anakent parkı ve bölge parkı projelerinin ilerleyen yıllarda kentsel gelişim hızına bağlı olarak kent planlamasına dahil edilmesi, kent merkezindeki yeşil alan eksikliğinin kentte oluşturduğu baskıyı hafifletecektir.

Şekil 6.5. Yunusemre İlçesi Öneri Park Alan Örneği, Manisa Büyükşehir Belediyesi İmar ve Şehircilik Daire Başkanlığı.

Bu bağlamda; Yunusemre ilçesi Güzelyurt mahallesinde bulunan 113.000 m² lik park alan öneri proje alanı olarak düşünülebilir. (Ü. Gökçe, 2019, sözlü görüşme) Park alan Karaçay deresinin doğusunda ve Güzelyurt mahallesinde bulunan konut alanlarına komşu konumdadır. Yeni park alan önerisi Şekil 6.5’de gösterilmiştir.

Bu çalışma ile Manisa ili kent merkezinde bulunan yeşil alanların değişimi incelenmiş ve kent merkezinin değerlendirilmesi yapılmış, bir yeşil alan envanteri oluşturulmuştur.

Yapılmış olan bu çalışmanın, hızlı bir ivmeyle gelişen Manisa kentinde ileriki yıllarda yapılacak uygulamalarda ve kentin gelişim modelinin şekillenmesinde veri tabanı olarak kullanılabilmesi ümit edilmektedir.

KAYNAKLAR DİZİNİ

- Aksoy, Y.**, 2001, İstanbul Kenti Yeşil Alan Durumunun İrdelenmesi, Doktora Tezi, İTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Anonim**, 2017 b, manisavaliligi.gov.tr (Erişim Tarihi: 4 Mart 2017)
- Anonim**, 2017a, mimarlar.org (Erişim Tarihi:12 Nisan 2017)
- Anonim**, 2017c, csb.gov.tr (Erişim Tarihi:28 Ağustos 2018)
- Anonim**, 2018a, ktb.gov.tr (Erişim Tarihi: 12 Mayıs2018)
- Anonim**, 2018a, Manisa.bel.tr (Erişim Tarihi: 2 Ocak 2018)
- Anonim**, 2018b. 3194 Sayılı İmar Kanunu Web Sitesi, <http://www.resmigazete.gov.tr> (Erişim Tarihi:15 Kasım 2018).
- Anonim**, 2018c, Plan Yapımına Ait Esaslara Dair Yönetmelik Web Sitesi. <http://www.resmigazete.gov.tr> (Erişim Tarihi:1 Kasım 2018)
- Bağcı, Ö.**, 2010, Yenişehir (Mersin) Kentsel Alanında Peyzaj Mimarlığı Disiplini Kapsamında Kentsel Gönenç Araştırması, Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Adana.
- Balamir, M.**, 2005, Türkiye’de Kentsel İyileştirme ve Dönüşüme İlişkin Güncel Öeri ve Modeller, Mimarlık Dergisi, 322.
- Bekiryazıcı F.**, 2015, Kentsel Açık-Yeşil Alanların Sağladığı Ekosistem Hizmetleri, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Trabzon
- Bilgili, C.**, 2009, Ankara Kenti Yeşil Alanlarının Kent Ekosistemine Olan Etkilerinin Bazı Ekolojik Göstergeler Çerçevesinde Değerlendirilmesi Üzerine Bir Araştırma, Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Ankara.
- Bilsel, C.**, 2006, “Kentleri paylaşmak, Kentsel Dönüşüm, Çözülen Kentler ve Parçalanmış Kamusal Alan, Mimarlık Dergisi, 327.

KAYNAKLAR DİZİNİ (devam)

- Bolatoğlu, H.G. ve Özkan, M.B.,** 2013, Torbalı (İzmir) Kenti Yeşil Alan Sistemindeki Kamusal Aktif Yeşil Alanların Yeterliliği ve Geliştirilebilir Olanakları Üzerine Bir Araştırma, Adnan Menderes Üniversitesi, Ziraat Fakültesi Dergisi, 2013; 10(2) : 15-23
- Bulut, Z., Kılıçaslan, Ç., Deniz, B. ve Kara, B.,** 2010, Kentsel Ekosistemlerde Sürdürülebilirlik ve Açık-yeşil Alanlar, III. Ulusal Karadeniz Ormancılık Kongresi, 20-22 Mayıs 2010.
- Büyükbayraktar N.,** 2019, Kentsel Açık Alanların Geliştirilmesi ve Kalite Kriterleri Üzerine Araştırmalar: Eskişehir Örneği, İstanbul Üniversitesi, Cerrahpaşa Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Ceylan, A.,** 2007, Yaşam Kalitesinin Arttırılmasında Kentsel Yeşil Alanların Önemi ve Kentsel Dönüşüm İle İlişkilendirilmesi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Çelik, F.,** 2018, Konya’da Sürdürülebilir Kentsel Yeşil Alanlar İçin Geri Dönüşüm Modeli, Türk Tarım-Gıda Bilim ve Teknoloji Dergisi, 6(10): 1402-1411, 2018
- Demir, Z.,** 2004, Düzce’nin Yeni Kentleşme Sürecinde Açık ve Yeşil Alanlara Yeni Fonksiyonlar Kazandırılması, İstanbul Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Doktora Tezi, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, İstanbul.
- Elinç H. ve Polat A.T.,** 2011, Alanya Abdurrahman Alaettinoğlu Parkı Kullanıcılarının Demografik Özellikleri ile Parkın Görsel Kalitesi arasındaki İlişkiler, İnönü Üniversitesi, Sanat ve Tasarım Dergisi
- Gül, A. ve Küçük, V.,** 2001, Kentsel Açık – Yeşil Alanlar ve Isparta Kenti Örneğinde İrdelenmesi. Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi.

KAYNAKLAR DİZİNİ (devam)

- Kıroğlu, E.**, 2007, Erzurum Kenti ve Yakın Çevresindeki Bazı Rekreasyon Alanlarının Görsel Peyzaj Kalitesi Yönünden Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Erzurum, Türkiye.
- Koday E., Erhan K. ve Akbaş F.**, 2016, Manisa İlinin İdari Coğrafya Analizi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı 20 (2),537-558.
- MBB**, 2018, Manisa Büyükşehir Belediyesi, İmar ve Şehircilik Daire Başkanlığı, Manisa İmar Planı ve Plan Notları Verileri, Manisa
- MBB**, 2018, Manisa Büyükşehir Belediyesi, Kent Estetiği Daire Başkanlığı, Merkez İlçelerde Bulunan Park Bilgileri, Manisa
- Ortaçesme, V., Yıldırım E. ve Manavoğlu E.**, 2005, Kentsel Yeşil Alan Fonksiyonları Düzleminde Antalya Kenti Yeşil Alanlarına Bir Bakış, Antalya Yöresinin İnşaat Mühendisliği Sorunları, Antalya.2: 539-549s.
- Önder, S. ve Polat A.T.**, 2012,Kentsel Açık-Yeşil Alanların Kent Yaşamındaki Yeri Ve Önemi, Kentsel Peyzaj Alanlarının Oluşumu ve Bakım Esasları Semineri, Konya
- Özbilen, A.**, 1991, Kent içi açık alanlar ve Dağılımı, Tarihi Eserler ve Gelişen Yeni Yapılaşma. Karadeniz Teknik Üniversitesi Orman Fakültesi, Genel Yayın 14, Trabzon
- Özdindar, A.**, 2015, Çorum Kent Merkezindeki Yeşil Alanların Nicelik ve Nitelik Açısından Değerlendirilmesi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Özkan M.B., Küçükerbaş, E.V., Kaplan, A., Hepcan, Ş., Malkoç TRUE, E. ve Sönmez Tüel, H.**, 2003, Muğla Kenti Kamusal Dış Mekanları Bağlamında Master Plan Çalışması, Ege Üniversitesi Yayını, İzmir.
- Öztürk, S. ve Özdemir Z.**, 2013, Kentsel Açık ve Yeşil Alanların Yaşam Kalitesine Etkisi “Kastamonu Örneği”, Kastamonu Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, Sayı 13, Ocak 2013(1), 109-116.

KAYNAKLAR DİZİNİ (devam)

- Şahin, Ş. ve Barış, M.E.**, 1998, Kentsel Doku İçerisinde Açık ve Yeşil Alan Standartlarını Belirleyen Etmenler, Peyzaj Mimarlığı,6;10-14.
- ŞB**, 2019, Şehzadeler Belediyesi, Park ve Bahçeler Müdürlüğü, Merkez İlçelerde Yer Alan Park Bilgileri, Manisa
- Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı**, 2016, Manisa Tarım Master Planı. Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı Tarım İl Müdürlüğü, Manisa.
- Ter, Ö.**, 2002, Konya Kenti Açık ve Yeşil Alan Varlığı İçinde Tarihi Kent Merkezinin Kentsel Tasarımı Üzerine Bir Araştırma, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı Doktora Tezi, Ankara.
- Tombuş, F.E.**, 2005, Uzaktan Algılama ve Coğrafi Bilgi Sistemleri Kullanılarak Erozyon Risk Belirlenmesine Yeni Bir Yaklaşım, Çorum İli Örneği, Anadolu Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir.
- Türksever, E.**, 2001, Türkiye’de Büyükşehir Alanlarında Yaşam Kalitesinin Değerlendirilmesine Yönelik Bir Yöntem Denemesi, Doktora Tezi, İTÜ, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul
- Ülger, A.**, 1993, Atatürk Orman Çiftliği Müdürü. Atatürk Orman Çiftliği’nin Ankara Kenti ve Yeşil Alan Sistemi İçin İşlevi. Dünyü Bugünü ve Geleceği ile Atatürk Orman Çiftliği, Ziraat Mühendisleri Odası Sempozyum 8 Haziran 1993, 5258s;Ankara.
- YE**, 2019,Yunusemre Belediyesi, Park ve Bahçeler Müdürlüğü, Merkez İlçelerde Yer Alan Park Bilgileri, Manisa
- Yeşil A.**, 2006, Ankara Metropoliten Alanının Yeşil Alan Sisteminin Analizi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans tezimin fikir aşamasından sonuca ulaştırılmasına kadar olan bu uzun yolda hiçbir zaman, fikirlerini görüşlerini esirgemeyen her zaman yanımda olan ve yardımını esirgemeyen çok kıymetli ve saygıdeğer danışman hocam Sayın Prof. Dr. Bahriye Gülgün ASLAN'a teşekkürlerimi ve minnetimi sunarım.

Tez savunmama katılarak yorum, önerileri ve değerlendirmeleri ile tezime katkı sağlayan değerli hocalarım Prof. Dr. Sayın Bahar TÜRKYILMAZ'a ve Dr. Öğretim Üyesi Sayın Hasan KÖSE'ye teşekkürü bir borç bilirim.

Araştırmamla ilgili verilerin sağlanmasında katkı sağlayan Manisa Büyükşehir Belediyesi'nde görev yapan değerli çalışma arkadaşlarıma, Şehzadeler ve Yunusemre Belediyesi çalışanları ile Orman Genel Müdürlüğü'nde görev yapan değerli idareci ve teknik personellerine teşekkür ederim.

Hayatımın en anlamlı dönüm noktalarında ve mesleki her türlü çalışmamda motivasyonumu sağlayan kıymetli annem Emine YETİŞEN ve kıymetli babam Orhan YETİŞEN'e en kalbi duygularımla teşekkür ederim.

28/11/2019

Arzu YETİŞEN

ÖZGEÇMİŞ

19.10.1985 yılında Manisa’da doğan Arzu YETİŞEN, ilk, orta ve lise eğitimini Manisa’da tamamlamış, daha sonra 2003 yılında Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümünü kazanmış, 2007 yılında bu bölümden mezun olmuştur. 2016 yılında da lisansüstü eğitimine başlamıştır.

İyi seviyede İngilizce, aynı zamanda Microsoft Office ve AutoCAD programları bilen Arzu YETİŞEN, halen Manisa Büyükşehir Belediyesi Kent Estetiği Daire Başkanlığı Park ve Bahçeler Müdürlüğü’nde görev yapmaktadır.

